

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

PROMĚNA ČÍNSKÉ NEVĚSTY V PRŮBĚHU TŘÍ GENERACÍ V ŠANGHAJI

The transformation of traditional Chinese bride over three generations in Shanghai

OLOMOUC 2017 Edita Bacíková

Vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Dušan Lužný, Dr.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma *Proměna čínské nevěsty v průběhu tří generací v Šanghaji* vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího práce a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci

dne.....

.....

podpis

Anotace

Příjmení a jméno autora: Bacíková Edita

Název katedry: Katedra asijských studií

Název fakulty: Filozofická fakulta

Název bakalářské práce: Proměna čínské nevěsty v průběhy tří generací v Šanghaji

Vedoucí bakalářské práce: Prof. PhDr. Dušan Lužný, Dr.

Počet znaků: 87 838

Počet stran: 59

Počet zdrojů: 41 (včetně dotazníku)

Klíčová slova: Svatba, nevěsta, žena, manželství, generace, obřad, rituál, tradice, symbol, energie, sexualita, pár, zákon.

Anotace:

Tato bakalářská práce si klade za cíl objasnit, jak se proměnila čínská nevěsta během tří posledních generací ve městě Šanghaj. Rovněž předkládá hypotézu, že tradiční čínská svatba je v Šanghaji pomalu vytlačována západními svatebními zvyklostmi a že i možnosti pro fungování páru před svatbou se podobá tomu na západě. Odpovídá na otázky, jak se vyvíjí přístup nevěsty ke svatbě, jak se mění možnosti na soužití páru a vzájemnou intimitu před svatbou a jaké tradice se během svatebního dění dodržují a které jsou naopak na ústupu. Zpracování a vyhodnocení dat je provedeno na základě dotazníků, na které odpovídalo dvacet respondentek v každé z porovnávaných tří generačních skupin. Teoretická část obsahuje popis svatebního dění, jeho náležitosti, rituály a rovněž vysvětluje symboliku. Praktická část znázorňuje u každé z otázek prostřednictvím výsečových grafů procentuální výsledky odpovědí u každé ze tří generací. Výsledkem této bakalářské práce bude potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy a rozebrání vyhodnocených dat.

Resumé:

Analyzovaný dotazník je tvořen osmnácti otázkami na odpověď ANO x NE a z jedné doplňující otevřené.

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Prof. PhDr. Dušanovi Lužnému, Dr. za odborné vedení při zpracování tématu, cenné rady a vstřícný přístup.

OBSAH

1. ÚVOD.....	9
2. TEORETICKÁ ČÁST	12
2.1. TRADIČNÍ ČÍNSKÁ SVATBA.....	12
2.2. MODERNÍ ČÍNSKÁ SVATBA	16
2.3. PRIORITY PŘI VÝBĚRU PARTNERA/KY V PRŮBĚHU TŘÍ GENERACÍ V ŠANGHAJI.....	19
2.4. UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ PODLE ČÍNSKÉHO PRÁVA	21
2.5. KONFUCIANISMUS A JEHO VLIV NA MANŽELSTVÍ	24
2.6. ČÍNSKÁ SVATEBNÍ SYMBOLIKA	25
2.6.1. SVATEBNÍ SYMBOLIKA OVOCE A DARŮ	27
2.6.2. SVATEBNÍ SYMBOLIKA JÍDEL.....	29
2.7. ŠANGHAJ A SVATEBNÍ PRŮMYSL	30
3. PRAKTICKÁ ČÁST	32
3.1. ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT	33
3.2. VYHODNOCENÍ	47
4. ZÁVĚR.....	50
RESUMÉ.....	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	54
SEZNAM PŘÍLOH	58
ANKETA.....	59

Seznam tabulek a grafů:

- Graf č. 1: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 4
Graf č. 2: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 4
Graf č. 3: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 4
Graf č. 4: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 5
Graf č. 5: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 5
Graf č. 6: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 5
Graf č. 7: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 6
Graf č. 8: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 6
Graf č. 9: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 6
Graf č. 10: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 7
Graf č. 11: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 7
Graf č. 12: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 7
Graf č. 13: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 8
Graf č. 14: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 8
Graf č. 15: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 8
Graf č. 16: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 11
Graf č. 17 : Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 11
Graf č. 18: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 11
Graf č. 19: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 14
Graf č. 20: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 14
Graf č. 21: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 14
Graf č. 22: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 15
Graf č. 23: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 15
Graf č. 24: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 15
Graf č. 25: Nejstarší generace (60 a více let) – otázka č. 16
Graf č. 26: Střední generace (35 – 59 let) – otázka č. 16
Graf č. 27: Nejmladší generace (18 – 34 let) – otázka č. 16
Tabulka č. 1: Nejčastější věk nevěsty u jednotlivých generací
Tabulka č. 2: Procentuální počet respondentek, které potvrdily daný rituál

Ediční poznámka

K přepisu čínských znaků do latinky byla výhradně použita abeceda *pīnyīn* s tónovými značkami. Veškerá taková slova jsou psána kurzívou.

1. ÚVOD

Čínská svatba patří mezi nejzajímavější čínské rituály a obřady. Číňané ho považují za jeden z nejvýznamnějších okamžiků ve svém životě. Cílem této práce je zhodnotit vývoj a proměnu čínské nevěsty a čínské svatby v průběhu tří generací na území města Šanghaj. Účelem této práce je na základě ankety odhadnout vývoj a situaci, zda dochází k ústupu tradiční čínské svatby, jak ovlivňují západní trendy a svatební průmysl novodobou čínskou svatbu a jakým způsobem se vyvíjí možnosti žen na soužití s partnerem a předmanželskou intimitu. Úkolem práce je tedy potvrdit či vyvrátit mou předem stanovenou hypotézu, že tradiční čínská svatba je na území města Šanghaj na ústupu, že v průběhu tří generací došlo k uvolnění pravidel předmanželského párového fungování a dochází tak v této tématice ke stírání rozdílů se západními zeměmi.

Primárním zdrojem bude anketa podána třem generacím žen (babička, matka, dcera). Pro detailnější zkoumání je práce zacílená právě na ženy. Proměna role ženy a jejího životního stylu je během tří generací značná. Proto byly ženy prostřednictvím ankety vyzvány, aby odpověděly na 16 uzavřených otázek týkající se vztahové a svatební tematiky. Jedná se totiž též o oblasti, které se během uplynulých generací výrazně změnily. Výzkumu se účastní 20 respondentek v každém generačním stupni a v potaz budou brány jak stupně vzdělání, tak otázky sociální. Respondentky budou voleny ze stejné sociální střední třídy (např. učitelky na univerzitě, manažerky v hotelu, úřednice). Důvodem zacílení výzkumu na střední třídu je její znatelný růst a cíl zjistit, jakým směrem se žena střední třídy, v již zmíněných otázkách, ubírá. K vysvětlení pojmu „střední třída,“ bych uvedla několik možných definic, které se v tomto kontextu využívají. Dle Wang (2010) představuje čínská střední třída rychle rostoucí skupinu rychle bohatnoucí skupinu obyvatel a na ní se nejlépe ukazují úspěchy rychlého ekonomického růstu. Nejednoznačně se však definuje. Wang střední třídu definuje například na základě vykonávaných profesí – manažeři, státní zaměstnanci apod. Čínská střední třída je podle něj mladší než na Západě a koncentruje se ve městech. (Wang, 2010) Pro svou práci bych použila tuto první definici jak z důvodu zacílení na obyvatele z města, tak i z důvodu, že jsem respondentky oslovovala i s ohledem na vykonávanou profesi.

Dalšími možnými definicemi střední třídy, které Wang uvádí, jsou podle McKinsey Global Institute příjem v hodnotě paritě kupní síly 13 500 až 53 900 USD. A nebo podle Čínské akademie věd, která střední třídu vymezila v rozmezí 18 100 – 36 200 USD. Čínský národní statistický úřad udává rozpětí 7 250 až 62 500 USD. (Wang, 2010)

Pro svůj výzkum jsem zvolila město Šanghaj. Důvodem je znatelná proměna tohoto města během posledních let. Prolínání kultur Číny se Západem je čím dál znatelnější a cílem této práce je zjistit, jak moc je to patrné i na svatební ceremonii a do jisté míry i na svatebním průmyslu.

V sekundárních zdrojích českého původu je stěžejní autorkou L'ubica Obuchová, zejména knihy „Zásnuby, sňatky, rozvody“ a „Čínské symboly“ a rovněž „Čiňané 21. Století.“ Obuchová je absolventkou Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (obor orientalistika – sinologie) a postgraduálního studia na Pekingském jazykovém institutu. Právě její zaměření a její publikace byly pro mou práci velmi přínosné. Dalším důležitým autorem je sinolog a právník Vojta Vít a jeho „Čínský svět: Jak porozumět současné Číně, čínskému myšlení a chování.“ Mezi zahraničními publikacemi je třeba zmínit „Family and Kinship in Chinese Society“ od Maurice Freedmana, britského antropologa, který byl jeden z největších odborníků na čínskou kulturu, působil na univerzitách Yale a v Oxfordu. Dále je třeba zmínit publikaci od R. Watsona – významného amerického antropologa, a P. Buckley – odborník na genderovou problematiku v Číně: „Marriage and Inequality in Chinese Society.“ Další publikace, které je třeba zmínit, jsou „New trends in Chinese Marriage and the Family“ od „Women of China,“ tuto publikaci bych velice doporučila, protože obsahuje přehledně zpracované informace o uzavírání sňatku jak z hlediska práva, tak sociologického zkoumání. A závěrem bych ráda ještě uvedla od Glosser Susan „Chinese visions of family and state, 1915 – 1953.“

V první části práce tradiční čínskou svatbu představím. Vysvětlím, co si pod tímto termínem představím, popíšu historický kontext a zmíním obecné svatební rituály. Též se zaměřím na čínskou svatební symboliku, popíšu rozvíjející se svatební průmysl, proměnu priorit při výběru partnera/ky během tří generací, popíšu právní vývoj ve svatební tematice během tří generací (1950 – 1980). V druhé části – v praktické rešerši,

se budu věnovat vyhodnocení mého výzkumu. Hodlám jednotlivé generace srovnat a každou otázku doplnit komentářem a případně znázornit odpovědi jednotlivé generace v samostatném výsečovém grafu. Následující podkapitola obsáhne i patřičné generační vyhodnocení a shrnutí. Závěr práce zakončí zhodnocení práce a odpovědi na hypotézy uvedené v Úvodu práce. Bakalářská práce bude doplněna vzorem použitého dotazníku v českém jazyce.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. TRADIČNÍ ČÍNSKÁ SVATBA

První zmínky o čínských svatebních obřadech, tak jak je známe dnes, pochází již z období pátého až třetího století před Kristem. Tomuto období se říká Období válčících států. Bylo to v době, kdy se Čína skládala z velkého množství malých států, které byly řízeny jednotlivými šlechtickými rody. V tomto období vznikalo mnoho konfliktů, ale i spojenectví. Na konci války zbylo pouhých sedm států. V této době byly napsány důležité knihy. Kniha obřadů, Kniha etikety a ceremonií a *Báihũ Tōng*. Tato trojice knih definovala takzvané Tři úmluvy a Šest obřadů, které byly ve svatebním obřadě nutné. Avšak už v té době byl rituál tak komplikovaný, že musel být ještě za Období válčících států značně zredukován. (Chinese Wedding Traditions, 2014, online) Co zůstalo stejné napříč věky, jsou hlavní cíle manželství. Svatba vždy sloužila ke spojení dvou rodin a rozšíření rodiny o potomky. (Lim Li, 2003) Naše respondentky připadají oficiálně už do monogamních svazků, jelikož polygamie byla přípustná do vzniku ČLR. Přesto se v Číně hojně objevují aféry s vydržováním druhých a třetích „manželek - konkubín“. (Vojta, 2011)

Podle starých čínských tradic odráží vstup do manželského svazku filozofie, která je založená na principu rovnováhy dvou základních pravidel – pozitivního mužského jang a negativního ženského jing. Podle nich znamená spojení novomanželů soulad a rovnováhu, a zároveň je předpokladem vzniku nového života. (Obuchová, 2003) Číňané chápou svatbu jakou vstup do dospělosti. Takže člověk, který se neprovdal, bez ohledu na věk, není společensky dospělý. (Vojta, 2011) Navíc sňatek je velkou událostí v životě každého člověka a rodina je jádrem každé společnosti. Právě z rodinného systému se odvozovaly veškeré vztahy ve společnosti a rodina tvořila jakýsi mikrokosmos, v němž se zrcadlily veškeré vztahy. (Freedman, 1970)

Tradiční svatební barvou je červená. Věří se, že je to barva štěstí a života, jako barva krve. Tento zvyk vznikl pravděpodobně před 18 000 lety. (Lim Li, 2003) Napříč čínskou kulturou byla a je důležitým bodem symbolika a numerologie. Svou důležitost si tedy zachovalo datum svatby. Číslům se zde přikládá obrovský symbolický význam. Velmi nepříznivá je čtyřka, která znamená smrt. Naopak pozitivní

je osmička, nejlepší je, když se v datu opakuje častěji, protože znamená štěstí a úspěšné hromadění majetku. (Katakkar, 2007)

Dalšími prvky, které se od vzniku nezměnily, je projevení úcty k rodičům a předkům, které vyplývají ze zavedeného kultu předků, který je v Číně velice rozšířený. Během svatby je důležité provést obřady, které žehnají novomanželům plodnost a bohatství. Ve starověku byl samotný obřad rozdělen do několika menších úkonů. (Chinsese Wedding Traditions, 2014, online) V dnešní době je svatební obřad jednodušší, ale jeho základní princip je stále stejný. Neměnné je také to, že rodiny investují do svatby mnoho peněz a to jednak z důvodu za účelem ukázat okolí vlastní blahobyt a že se rodině dobře daří, ale jednak z víry, že v životě Číňana jsou dvě nejdůležitější události. Jejich pojmenování potvrzuje symbolické vnímání barev. (Obuchová, 2003) Zaprvé se jedná o „vhodně uzavřený sňatek, označovaný jako „radostná událost v červeném“ a za druhé o „radostnou událost v bílém. Tyto dva obřady se v myslích lidí spojují jako nezbytné podmínky spokojeného života, dohromady jsou označovány jako 红白喜事 (*hóngbái xǐshì*).“ (Dvořák, 1900)

Obuchová (2003, s. 71) zmiňuje, že čínský sňatek má mít dvě části: zasnoubení a svatbu. Dle tradic byly zasnuby tvořeny dodržáním tzv. tří listin a šest rituálů. Jedná se tedy nejprve o tři písemnosti, které se konaly před svatebním obřadem a byly součástí šesti základních svatebních rituálů.

1. Zásnubní dopis – jde o první kontakt mezi rodinami, aktivita vychází ze strany muže a dopis symbolizuje zájem na uzavření sňatku.
2. Darovací listina – součást darů, které jsou do rodiny nevěsty posílány.
3. Svatební listina – je doručena v den sňatku do rodiny nevěsty a potvrzuje „převod“ nevěsty.

Svatba byla a je tvořena četnými a dlouhými obřady. Zároveň než dojde k samotné svatbě, je zapotřebí projít šesti předsvatebními rituály. Dnes jsou již na ústupu, ale v minulosti patřily k samozřejmé proceduře předsvatebního období. (Obuchová, 2003).

Prvním krokem bylo seznámit rodinu budoucí nevěsty s úmyslem vdavek potencionálního ženicha. V minulosti byly na tuto vyjednávací činnost mezi rodinami najímány dohazovačky. Součástí bylo i předání zasnubního dárku. Po přijetí a vyjednání podmínek sňatku došlo k numerologické kontrole, zda se k sobě pár skutečně osudově hodí. Výpočet se prováděl prostřednictvím dat narození (rok, měsíc, den, hodina). Pokud byl výsledek kladný, nic nebránilo přejít k dalšímu kroku. Pokud ne, jedinci by spolu do sňatku jít rozhodně neměli. (Jiangfeng, Tianhe, Yuhan 2009) V případě úspěchu docházelo k dalšímu úkonu, jednalo se o předání pozitivní zprávy numerologického výkladu rodině nevěsty a předání zasnubního dopisu spolu s darem. V dalším kroku se již slavnostně předávaly dary rodině nevěsty, které obsahují peníze, různé potraviny a dary k uctění předků. Tímto aktem byla stvrzena zasnubní dohoda a mohlo se dojít k vypočítávání správného svatebního dne. Počítá se opět s daty narození obou snoubenců. Po završení tohoto předposledního kroku, se mohlo přejít finálnímu úkonu – svatebnímu dni. Tento den uzavřelo období zasnub a předsvatební přípravu. Každá dekorace včetně svatebních šatů se pyšní červenou barvou a zdobné slavnostní nápisy nesou často znak „喜“ ve všech možných podobách. (Obuchová, 2003) Tento zvyk pochází od dynastie Tang. Proslýchá se legenda o mladíkovi, který pospíchal do císařského paláce složit velice důležitou zkoušku. Jenže jak pospíchal, tak onemocněl. Naštěstí jej našel doktor. Ten měl krásnou dceru a spolu o mladíka obětavě pečovali, až se zcela vyléčil. Při své rekonvalescenci se mladík zamiloval do lékařovy dcery, jenže musel odejít, aby stihl zkoušku. Lékařova dcera lásku opětovala a tak mu sdělila verš, který si měl zapamatovat, aby na ni nezapomněl a vrátil se. Mladík úspěšně díky verši, který mu jeho milá dala, zvládl těžkou císařovu zkoušku a získal vysoký post na císařském dvoře. Rychle se vydal za svou milou. Pár se vzal a z vděčnosti vystříhl Symbol dvojího štěstí a pověsil na zeď. (Ren, Shi et al. 2007)

Svatební rituál byl oproti zmíněnému procesu zasnub jednodušší. Blížící se svatbu dávala na vědomost strana ženicha. Projev byl velmi hlučný, využívala se pyrotechnika, zvuky bubnu a gongu. (Obuchová, 2003) Z domu ženicha započalo rovněž procesí. V jeho čele šli malí chlapci, kteří symbolizovali hojnost synů a ženich. Tento průvod směřoval k domu nevěsty. Nevěsta se do průvodu zapojila nastoupením do rudých hojně zdobených nosítek, které na sobě měly upevněné zrcadlo, jehož úkolem bylo nevěstu chránit před negativní energií a všemi zlými silami. Během průvodu byla na nosítka

slavnostně házená rýže a papír. Účelem bylo rovněž ochránit nevěstu před zlými duchy. Stejný důvod měla i hlučná pyrotechnika. Házení fazolí či obilí před nosítka mělo přinést štěstí ve formě mnoha synů. V průvodu byli také tanečníci a muzikanti. Nevěsta neměla možnost z nosítek vidět ven, to bylo zaručeno díky závěsům, které nevěstu bezpečně skryly, takže neměla možnost spatřit případné negativní znamení, například kočku, vdovu či studnu. Ze strany nevěsty se průvodu účastní jen družičky, zatímco její rodina truchlí. (Chinsese Wedding Traditions, 2014, online)

Po dorazení průvodu zpět k domu ženicha, byl před nosítka položen rudý koberec, aby nevěsta nepřišla do kontaktu s holou zemí. Nevěsta byla uvedena do domu ženicha. Ještě než mohl ženich sundat nevěstě rudý závoj, musela nevěsta zapálit sporák, aby odehnala zlé duchy a služebnictvo pro štěstí nasypat rýži do síta. Nevěsta a ženich byli předvedeni před rodinný oltář. U oltáře se společně poklonili Nebesům, Zemi, předkům a Bohu jménem *Tao hun*. (Ren, Shi et al. 2007) Pro svou homofonní symboliku byl rodičům nabídnut čaj ze dvou semen lotosu. Lotos totiž zní podobně jako rok či dítě. Sladkost čaje měla přinést vřelé vztahy mezi nevěstou a rodinou, jejíž součástí se měla stát. Následovala vzájemná úklona nevěsty a ženicha a napití se ze stejného pohárku vína. Poté se pár přemístil do svatební komnaty, kde popíjel víno a pojídal pochutiny. Závěrem byla svatební hostina, na které byli muži a ženy usazeny zvlášť. (Ren, Shi et al., 2007, s. 197) „Existovalo několik uznávaných průběhů hostiny. Někdy šlo o jednu velkou hostinu, pořádanou v den svatby, ale stávalo se, že byla i série několika hostin v průběhu několika dní. Smyslem hostiny bylo symbolicky završit spojení dvou rodů. (Baidu, 2013, online) Den po svatbě musela nevěsta brzy vstát a uvařit jídlo rodině manžela, aby ukázala, že je dobře vychovaná, zároveň měla vzdát úctu předkům. (Burkhardt, 1952) Následně mohla být představena příbuzným a přátelům rodiny ženicha. Před každým příbuzným musela pokleknout, ten jí dal malý dárek. Poté dostala od své tchýně a tchána nový rodinný titul.“ (Baidu, 2013, online) Tři dny po svatbě se nevěsta a ženich vypravili domů k rodičům nevěsty. (Burkhardt, 1952)

2.2. MODERNÍ ČÍNSKÁ SVATBA

Na základě zákona z roku 1981 mohli začít sňatek uzavírat ženy od dvacátého roku věku a muži od dvaceti dvou let. Vláda podporuje pozdější uzavírání sňatků a pozdější narození potomků. (Women of China, 1987) Co se týká příprav svatebního dne, tak v dnešní době se celý průběh zasnub a svatební ceremonie zjednodušil a v určitém směru pozměnil. Zásnuby se inspirovaly západním způsobem žádání o ruku. Od 90. let začalo být součástí svatebního dění pořizování svatebního alba a fotografií. (Li, 2010) Pár se nafotí v ateliéru v různých šatech a na různých místech a fotografie jsou promítány na svatbě. V poslední době začalo být, nejen pro dobře situované Číňany, ale i střední třídu, samozřejmostí tzv. předsvatební focení, za které páry neváhají utratit větší sumy peněz a velký počet z nich podniká cesty do různých koutů světa. Lákavými destinacemi jsou i evropské metropole (např.: Paříž). Během focení má nevěsta k dispozici svou vizážistku, která jí několikrát během focení přelíčí a přečeše. Fotkami se následně chlubí a promítají je během svatby či svatební hostiny. „Součástí čínských svateb je i stylizované focení a natáčení filmů, a to pořizovaných na několika místech. Dle pekingské produkční společnosti 24 Frame Video Studio patří mezi nejpopulárnější lokality, kde si svatebčané pořizují fotky a videa, indonéský ostrov Bali, thajský ostrov Phuket a Praha.“ (Manzelová, 2016, online Lidovky).

Co zůstává stále stejné napříč staletími je důležitost svatebních příprav. Dnes už tento servis vykonávají většinou svatební agentury. Rodinní příslušníci se zapojují až v posledních dnech, kdy přináší cukrovinky do domu nevěsty. (Chinese Wedding Traditions, 2014, online) Starou ale stále aktuální tradicí je nevěstino oblékání tří až sedmero šatů. Jedny z nich jsou tradiční červené *qipáo*. Při příchodu ženicha na svatbu se zapalují prskavky, které mají za úkol odehnat negativní síly. Proto bývají oblíbené bohaté ohňostroje a petardy. Ženich předá dar rodičům nevěsty. Vhodným dárkem bývají i peníze. Nevěsta si před nástupem do auta vymění staré boty za nové. Toto přezutí symbolizuje vstup do nového života. (Svatební magazín, 2016, online)

Současná generace nevěst využívá pro okázalé svatební hostiny zázemí luxusních hotelů a společenských sálů. Minulé generace nebo ty málo zámožné, se však drží a držely tradice konání svatebních rituálů v domě ženicha. Zdobená nosítka pro nevěstu nahradila luxusní auta známých značek. Auto nevěstu převáží ze svého starého domova do nového. Zachovává se tradice s vyzutím starých a nazutím nových bot. Svatební dění má být veselé. (Obuchová, 2003) V každé době platí, že pokud by nevěsta neměla několik krásných svatebních šatů, shodila by se před okolím. Spousta lidí kvůli „svatební vizitce“ prodá i svůj majetek, aby zajistila věno pro své dcery. (Ebrey, Watson, 1991)

Manželé se před domem ženicha pokloní a nevěstiným úkolem je dostat se dovnitř. Brání jí v tom příbuzní ženicha, zatímco její družičky se snaží pomoci nevěště. Na svatbách, které si ponechávají čínský ráz se nepronášejí novomanželské sliby. Partneři se několik dní před svatbou dostaví na matriku, kde podepíší potřebnou listinu. Tento úkon není nikterak oficiálně prožíván a je brán jako formalita. Během svatebního dne pár přijme svatební dary, což bývají peníze. Každému se za dar společně pokloní. (Lim, 2003) Současná generace se v západním stylu svateb zhlédla natolik, že je možné vidět i standardní svatební průběh. Pár si najme moderátora svatby, který ve vyzdobeném sále plného hostů pár oddá. Novomanželé si během obřadu navzájem přednesou svatební slib. (Wedding magazine, 2016, online)

Významná proměna svateb je spatřována také v možnosti a zájmu o svatbu v kostele. Obě tyto proměny jsou spojovány se silným vlivem západní kultury a chtění Číňanů této kultuře se podobat. Stále však převládá počet párů, které svatbu uskuteční v moderních zařízeních. Další rozdíl pro nevěstu mladé generace je svobodná volba partnera. Tento pokrokový přístup je spojován s rokem 1978, kdy se Čína začala otevírat světu a Čína postupně přešla od vybírání partnerů pro své děti ke svobodné volbě partnera. Druhým takovým rokem můžeme považovat rok 1981, kdy vešel v platnost nový zákon o rodině, zahrnující i zákony pro ochranu, vznik a fungování manželství. Dříve byli partneři vybíráni rodiči a vzepřít se odporovalo pravidlům správného vychování a počestného života. (Li, 2010) „Devadesátá léta byla mezníkem v návratu sexuálních svobod a také v krizi manželského svazku. Stát vzhledem k politice jednoho dítěte (zavedené v roce 1979) dlouhodobě podporoval pozdní sňatky

– nejlépe mezi dvaceti pěti a třiceti lety věku a pozdní porody, spíše po třicítce matky. Mladí lidé se souběžně s účinností nového zákona o rodině z konce 90. let učili žít tzv. na hromádce, tedy odkládat sňatek a se sexuálním životem začínat brzy.“ (Vojta, 2011, s. 123)

Pohled na sex a předmanželský sexuální život se během tří generací výrazně proměnil. Pro nejstarší generaci žen bylo zcela přirozené, že sexuální život byl spojen až vstupem do manželského svazku. Sha Yin v knize „New Trends in Chinese Marriage“ uvádí, že v letech 1982 v jeho výzkumu předmanželský sexuální život praktikovalo již 64 % respondentek a v druhé polovině osmdesátých let už dokonce 80 % respondentek. Věrnost potvrdilo 79 % žen. (Women of China, 1987) Pro současnou generaci mladých dívek a žen je už předmanželská sexuální zkušenost naprosto běžná věc. S rostoucí sexuální aktivitou mimo manželské svazky a multikulturními styky se pojí i negativní jev, který ještě před několika desetiletími Čína neznala. Virus HIV. (Parish, 2007) Do roku 2010 platil v Číně zákaz vstupu do země lidem HIV pozitivní. Zákaz byl zrušen pár dní před zahájením výstavy Expo ve městě Shanghai. Čínská vláda zdůvodnila zrušení zákazu, že se jednalo již o zastaralé omezení na základě zastaralých informací. Přesto je Čína stále chápána jako země, která lidi s HIV pozitivní stále diskriminuje. Lidé, kteří jsou tímto virem nakaženi, mají zákaz na veřejná koupaliště a do lázní. Zákaz platí také pro lidi s jakoukoli pohlavní nemocí. Lidé HIV pozitivní též nesmí pracovat jako státní úředníci hrozí jim, že pokud se o jejich zdravotním stavu dozví jejich zaměstnavatel, budou propuštěni. (Česká televize, 2013) Čína se na takové lidi dlouho koukala jako na ty, kteří vedou nemravný život. První úmrtí na AIDS se v Číně objevilo v roce 1985. Virem HIV se v polovině devadesátých let nakazily celé vesnice v oblasti Střední Číny (zejména v provincii Henan). (Parish, 2007) Přenos viru byl způsoben rozsáhlou kampaní za dárcovství krve. Během této kampaně nebyly dodrženy základní hygienické standardy. Kampaně se hojně zúčastnili chudí lidé, kteří za odběr snadno získali peníze. Podstatným problémem kampaně bylo, že ji organizovali lidé bez zdravotnického vzdělání, a tak nevěnovali patřičnou pozornost nebezpečí přenosu nebezpečných chorob. Proto v roce 1995 Čína taková komerční dárcovská centra uzavřela a zahájila kampaň jinou. O rok později (1996) se v Číně začaly veřejně prodávat kondomy a začalo se více zaměřovat na edukaci sexuální výchovy u mladistvých. Osvětu však zhoršuje čínské puritánství. Do té doby se

dal totiž kondom sehnat jen v lékárně a jeho užívání nebylo úplně běžné a sexuální výchova byla tabu. Od konce devadesátých let Čína výrazně změnila postoj k epidemii HIV. Přestala ji ignorovat a její kampaň lze srovnávat i s ostatními zeměmi světa. Na konci devadesátých let čínská vláda oznámila třináctiletý plán prevence a kontroly HIV/AIDS a v roce 2001 zahájila vláda politiku s názvem „Čtyři bezplatná opatření, jedna péče.“ Náplní této politiky bylo bezplatné poskytování léků na AIDS, bezplatnou prevenci přenosu viru z matky na plod, také bezplatné pořizování testů a poradenství a péči pro nemocné zdarma. Po celé zemi bylo zajištěno 120 pečovatelských center. „Vláda ve své politice zahrnuje i sociální péči pro sirotky zemřelých na AIDS, kterým poskytla bezplatnou školní docházku.“ Nicméně již v roce 1998 byl prokázán výskyt nakažených ve všech čínských provinciích. (Český Rozhlas, 2010, online) V roce 2009 dokonce čínské Ministerstvo zdravotnictví uvedlo, že se infekce HIV/AIDS je nejsmrtelnější nakažlivou nemocí. Do té doby za ní byla považována tuberkulóza. Důvodem šíření této nemoci už nejsou krevní transfúze a drogy, nýbrž prostituce. „Nejhorší situace je ve městě Shenzhen na jihu Číny, kde je podle odhadů na tři sta tisíc prostitutek.“ I přesto, že má Čína proti prostituci přísné zákony, dosahují odhady nevládních organizací o počtu nevěstek v zemi na deset až dvacet miliónů. Pokud je žena s prostituce obviněná, hrozí jí doživotí nebo trest smrti. (Česká televize, 2009, online) V roce 2010 byl předpoklad počtu nakažených HIV okolo 650 000 lidí, nicméně toto číslo by ve skutečnosti mělo být až desetinásobné. Ve světě se odhaduje celkový počet nakažených okolo 33, 4 milionů lidí. Problémem zůstává, že většinová populace Číny toho o HIV/AIDS a skutečném nebezpečí ví stále jen velmi málo. (Český Rozhlas, 2010, online)

2.3. PRIORITY PŘI VÝBĚRU PARTNERA/KY V PRŮBĚHU TŘÍ GENERACÍ V ŠANGHAJI

Zajímavá je také proměna priorit při výběru partnera a partnerky v průběhu let 1950 – 1982 z pohledu obou partnerů. *Dong Xijian* ve svém výzkumu dokládá, že na výběr protějšku měla velký vliv politická a ekonomická situace. V počátcích Osvobození (1949 – 1957) bylo z pohledu muže u žen zejména oceňováno, když mladá žena dobře vykonávala domácí práce, absolvovala střední školu a pocházela z průměrné a politicky řádné venkovské rodiny. Během Velkého skoku (1958 – 1960) muži preferovali ženu, která byla vzornou pracovnící, aktivní členkou společenského dění,

aktivistkou a pohybovala se ve stejném prostředí jako muž (takže spolužačka nebo kolegyně). Na začátku šedesátých let (1961 – 1964) si muži u svých nastávajících cenili ochoty sdílet těžkosti, šetrnosti a jemnosti. V první etapě Kulturní revoluce (1965 – 1969) bylo ceněno, když žena pocházela z pracující, vojensky nebo politicky založené rodiny. Důležité také bylo, aby žena neměla v rodině někoho politicky „nepohodlného“ a člena rodiny poslaného na převýchovu na venkov. V pozdější fázi Kulturní revoluce (1970 – 1976) mužům imponovaly ženy umělkyně (například herečky). Dále si například cenili vlastností typu: jemnost, elegance a původu z intelektuálně založené rodiny, která byla bez politických postihů. Výrazná změna poměrů po pádu Gangu čtyř v osmdesátých letech zasáhla i priority při výběru partnerky. Na muže v té době mohlo výrazně zapůsobit, když měla žena kontakty v zahraničí nebo pokud byla její rodina politicky rehabilitována. Upouští se od touhy ženy z politicky aktivní rodiny, spíše je ceněno, když je ženy rodina bez politických vazeb. Napříč lety zůstává stejné, že si muž u ženy cení jemnosti, elegantního vystupování a hezkého zevnějšku. (Dong, *Women of China*, 1987) V posledních letech hraje roli vzdělání, je ceněno, když má dívka vystudovanou vysokou školu, pochází ze stejného sociálního prostředí, hezky vypadá a umí se chovat a má dobrou perspektivu v profesním uplatnění. (Vojta, 2011)

Z pohledu ženy se preference při výběru manžela v průběhu tří generací měnily následovně: Na začátku padesátých let v počátcích Osvobození (1949 – 1957) ženy okouzlovalo, když se muž osvobození aktivně zúčastnil nebo byl nemobilizovaným vojákem či vládním zaměstnancem. Dobré jméno muži tvořil i původ z politicky založené a dobře situované rodiny a absolvování vysoké školy. Během Velkého skoku (1958 – 1960) měly podle výzkumu ženy slabost pro energické, intelektuálně stejně založené muže, kteří byli pro svou politickou činnost a vzornou pracovitost respektováni. Počátkem šedesátých let (1961 – 1964) měl u žen úspěch muž, který byl úspěšný a dělal dobře svou práci, měl vyšší vzdělání, kontakty v cizině a vyšší příjmy, zejména pokud vykonával povolání úředník či technik. V první fázi Kulturní revoluce (1965 – 1969) se priority při výběru partnera posunuly politicky orientovaným směrem. Jedno z kritérií bylo například, aby měl muž dobré kontakty, dobré politické postavení včetně dobrého politického obrazu rodiny bez politických přešlapů jejich členů. V pozdější fázi Kulturní revoluce v sedmdesátých letech (1970 – 1976), ženy na mužích

cenily chytrost, autoritu a obdivovaly mladé kádry s jasnou politickou vizí. Od osmdesátých let (po pádu Gangu čtyř), ustoupily při volbě partnera politické aspekty společenským. Ženy už nechtěly muže straníka, ale muže intelektuála. Ženám imponovali vědci, technologové, inženýři a další vysokoškolsky vzdělaní. V politickém ohledu kontextu dělal dobrý dojem původ z politicky rehabilitované rodiny. V historickém kontextu, kdy se Čína začala otevírat světu, je logické, že kontakty v zahraničí a znalost cizího jazyka navyšovaly muži v očích žen na charisma. V dalších letech zůstává stejné, že si ženy potrpěly na chytré muže v dobrém pracovním uplatnění, které znamená i lepší ekonomické postavení a životní úroveň potencionální budoucí rodiny. (Dong, Women of China, 1987)

2.4. UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ PODLE ČÍNSKÉHO PRÁVA

V předrevoluční Číně byly rodinné vztahy řízeny tradicí, náboženstvím a právem fungujícím dva tisíce let. Konfuciánská morálka udávala myšlenku, že ve společnosti má každý jednatel pevně dané své místo a svou roli. (Diamant, 2000) Přesně takovým systémem byly dány i rodinné vztahy, které byly součástí konfuciánského etického systému. Čínská rodina tak byla modelem stability, síly a primární sociální a ekonomickou jednotkou společnosti v předrevoluční Číně. Ve dvacátém století komunističtí revolucionáři pracovali na vytvoření čínských socialistických tříd. Jejich cílem byla redistribuce bohatství a moci, která byla tradičně vykonávaná prostřednictvím rodiny. A proto revoluce zahrnovala a závisela na změnách v čínské rodině. (Engel, 1984) „Do jednoho roku od zřízení Lidové Čínské Republiky bylo čínské manželské právo přijato a určeno k zásadním změnám prostřednictvím ničení všech forem starých modelů a vytvoření nových vztahů na základě nového práva a nové etiky. Feudální manželský systém měl být zničen a nastolen měl být Nový demokratický manželský systém.“ (Meijer, 1971, s. 5) Tento boj na potlačení patriarchátu a přeměnu rodinného fungování je spojen již s děním Májového hnutí. (China Posters. Net, 2016, online) Po osvobození byla oblast manželství a rodiny hlavním zájmem čínské společnosti. (Diamant, 2001) V tomto kontextu je třeba zmínit čínský zákon o rodině z roku 1950 a následně z roku 1981. Prvním hlavním krokem byl právě „Zákon o manželství“ vydaný v květnu roku 1950, který stanovil právo uzavřít manželství na základě svobodné volby obou partnerů, zakázal polygamii, zakázal

sňatky dětí, potvrdil rovnost pohlaví a stanovil opatření na ochranu zájmu žen a dětí. Též nařizuje ohlášení sňatku příslušné instituci a nutnost evidence i případného rozvodu. Důležité je také vymezení vztahů napříč generacemi. Zákon udává, že generace o sebe mají vzájemně pečovat a udržovat harmonické vztahy. Mnoho starších lidí tento zákon nedodržovalo a to zejména v omezování svobodném výběru životního partnera. Během následujících pěti let probíhaly v celé zemi kampaně jako propaganda s cílem ukotvit tyto změny pevně ve společnosti. (China Posters. Net, 2016, online) Nový zákon z roku 1981 si ponechává stejný význam a ustanovení dosavadního zákona. Zákon o rodině Čínské lidové republiky byl přijatý při třetím zasedání Pátého sjezdu Národního lidového kongresu 10. září 1980 a v platnost vchází od roku 1981. Definiuje manželství jako svazek muže a ženy, který je možný uzavřít za určitých podmínek. (Women of China, 1987) Článek 5 zákona říká, že je nutná svobodná volba partnerů k uzavření manželství, žádnou ze stran nejde k sňatku nutit. (čl. 5, Marriage law, online) Manželství není možné uzavřít v případě, že jsou partneři po krevní linii příbuzní nebo pokud má jeden z partnerů nemoc, která je překážkou k uzavření manželství. (čl. 7, Marriage law, online)

Změny v zákoně o rodině z roku 1950 a 1981 se v oblasti uzavírání manželství týkají věku novomanželů. Starší zákon ukládá nutnost dosažení dvacátého roku věku u mužů a osmnáctého roku u žen. V roce 1981 je zákon změněn a muži se mohou ženit od dvaceti dvou let a ženy se mohou vdávat od dvaceti let. (Chinese law, online) Veškeré změny, které byly provedeny byly zdůvodněny třiceti lety zkušeností. Ve Staré Číně bylo normální, že manželství bylo uzavíráno již v dospívajícím věku dívek. Nejčastěji ve čtrnácti letech. Po vzniku Nové Číny se ale věk nevěsty posouvá do dospělého věku. Před rokem 1949 měla žena své první dítě mezi devatenácti až jednadvaceti let věku. V roce 1966 se ženě první dítě rodilo nejčastěji mezi dvaceti šesti až dvaceti osmi roky věku. (Women of China, 1987) Napříč generacemi je přivedení dítěte na svět považováno za důležitý faktor pro stabilitu a smysl rodiny. Dítěti je již od narození pevně vymezováno jeho postavení v hierarchii rodiny a společnosti. (Stockman, 2000)

Dvojice, která chce vstoupit do manželského svazku, se musí nejprve osobně zaregistrovat v kanceláři k registraci manželství. V případě, že příslušná kancelář na základě zákona vyhodnotí, že není překážek k uzavření manželství a navrhané

manželství je v souladu se zákonem, dvojice následně na základě registrace získá oddací list. Potom, co je sňatek úředně schválený, stává se žena členkou rodiny svého manžela, nebo muž členem rodiny své manželky. Dle zákona z roku 1981 záleží na dohodě obou stran. (Marriage law, online) Zákoník o rodině obsahuje kromě pravidel o uzavření sňatku, manželství a rodinných vztazích i rozvodové řízení. (Diamant, 2000)

O něco složitější situace je, pokud si žena/dívka bere cizince. Nicméně takovéhle případy jsou čím dál tím více častější. V takovém případě většinou platí, že obřad stačí vykonat jen v jedné zemi a manželství je automaticky uznáno i v těch ostatních. Nicméně existuje několik otázek, jako je minimální hranice pro uzavření manželství, množství tolerovaných manželek, na nichž se v různých kulturách může odpověď lišit a následně může být prohlášeno manželství za neplatné. Čínské právo nepovoluje monogamii, ať už další manžel či manželka žije v kterékoliv jiné zemi. Dále je třeba, aby žena dosahovala věku dvaceti let a muž dvaceti dvou. Výjimku lze provést za povolení rodičů v ojedinělých případech. V takovém případě musí každý z rodičů napsat „povolující dopis,“ jehož součástí bude rodičův otisk prstu, podpis a datum podpisu. Čína rovněž nepovoluje sňatky osobám stejného pohlaví. Také je třeba brát v úvahu, že když země toleruje uzavírání manželství s cizincem, ještě to není zárukou povolení k jeho vstupu do země nebo k trvalému žití v Číně. Veškeré takové záležitosti se řeší zvlášť na příslušných úřadech a s patřičnou dokumentací. Nicméně od prvního června roku 2010 platí, že cizinci, kteří uzavřou manželství s občanem ČLR mají povoleno ucházet se o „Family visit Visa/ Residence permit“ (Vízum rodinné návštěvy/Povolení k pobytu na delší čas). Cizinec také musí být obeznámen se zvyky spojenými s uzavíráním manželství a registrací manželství v Číně. Administrativní řízení k uzavírání manželství má na starosti Úřad pro obecní občanské záležitosti (*Minzheng Ju* 民政局). Je třeba zajít na Úřad, který spadá pod příslušné bydliště čínského partnera. Pokud si včas cizinec podá žádost, lze tento úkon provést i na Úřadě mimo trvalé bydliště. Aplikace je ekvivalentní k civilnímu obřadu na Západě. Jde o formální záležitost, která netrvá ani hodinu, někdy dokonce sotva čtvrt hodiny. S sebou je potřeba donést patřičné dokumenty: Certifikát o nezadanosti či rozvodové papíry nebo prohlášení o úmrtí předešlého partnera, Rodný list, tři společné fotografie, je třeba uhradit poplatek, cizinec musí předložit Pas a občan ČLR registraci pro Knihu domácností, která je vedena podle tzv. *hukou* (户口). Tato kniha obsahuje veškeré

relevantní informace o rodinném statusu a její každý občan je přidělen k příslušné knize dle trvalého bydliště *hukou*. Dále musí cizinec předložit ověřené překlady všech dokumentů, které nejsou původně v čínském jazyce (př.: pas a rodný list). Překlady se doporučuje nechat udělat ve své rodné zemi na čínské ambasádě. Pokud Úřad neshledá žádnou překážku k uzavření manželství, jsou formální záležitosti vyřízené a pár odchází jako manželská dvojice. Certifikát obdrží hned nebo si jim bude vystaven do několika málo dnů. (Travel China Guide, 2016, online)

Co se týká získání dokumentů, které cizinec potřebuje k předložení k žádosti o uzavření manželství, tak jejich získání se liší dle národnosti. Například Certifikát o nezadanosti je pro některé národnosti možné získat na Konzulárním úřadě či Velvyslanectví, ale například Američané tento Certifikát dokládají v podobě čestného prohlášení. V něm je třeba uvést celé jméno a příjmení, adresu trvalého bydliště, číslo pasu, zaměstnání a zaměstnavatele a dále uvést prohlášení, že dotyčný nikdy nebyl ženatý/vdaná, nebo že je rozvedený/á či ovdovělý/á. Prohlášení se završí vlastnoručním podpisem a datem podepsání. Veškeré potřebné informace by měly být přístupné na webových stránkách zastupujících úřadů dané země. Na zastupujícím úřadě je také třeba vyzvednout „Prohlášení o místní příslušnosti.“ Důležité je začít všechny patřičné dokumenty a žádosti začít zařizovat včas. K podání žádosti se uvádí, že je potřeba alespoň tři týdny v předstihu oslovit patřičný Úřad. Pokud je cizinec v zahraničí, může to za oba partnery zařídit Čínský občan/ka. (Travel China Guide, 2016, online)

2.5. KONFUCIANISMUS A JEHO VLIV NA MANŽELSTVÍ

Konfucianismus je náboženství, jehož vznik se datuje v šestém až pátém století před naším letopočtem a je spojené s osobou mistra Konfucia. Konfucius byl čínský filosof, sociální politik a státník. Podle evropských měřítek se jedná ale spíše o filozofii než náboženství. Konfucius učil morálnímu kodexu, založeném na humanitě, etice a lásce. Základem jeho učení je myšlenka, že lidé mají žít v harmonii. Definoval základní mezilidské vztahy: otec – syn, manžel – manželka, starší bratr – mladší bratr, vztahy mezi přáteli, vztahy nadřízeného – podřízeného, vztah panovníka – poddaných. Na všech těchto vymezeních lze vidět jasný smysl pro hierarchii. Jádrem Konfuciova učení je pevně vymezené místo člověka v jeho životě a být si vědom své životní úlohy.

Vyznává, že vše by mělo být jasně a přesně pojmenováno. (Liščák, 2013) Za základ společnosti považuje rodinu, jež byla silně patriarchální. Určovalo pevně danou poslušnost ženy k muži. Konfuciánský systém poslušnosti a hierarchie podporoval domluvené sňatky. (Freedman, 1970) Ale s modernizací společnosti v Číně začíná být tento zastaralý systém myšlenek kritizován. Znatelný odpor je patrný již v době Májového hnutí. Nástup komunismu po druhé světové válce měl ale představovat naprostou změnu fungování pro Čínskou společnost. Budování společnosti mělo být beztržní a zaměřené na výrobu. To mělo změnit tradiční ráz společnosti i vztah člověka k přírodě. (Diamant, 2001) Současná společnost mladých žen je již silně emancipovaná a funguje bez předsudků konfuciánské hierarchie žena – muž. Partnera si volí svobodně, mají stejná pracovní uplatnění i studijní možnosti. (Riley, 2004)

2.6. ČÍNSKÁ SVATEBNÍ SYMBOLIKA

Obuchová ve své knize „Čínské symboly“ zmiňuje, že Číňané mají sklony k přehánění a nadsázce. Příjemné zvuky by měly být co nejhlasitější, barvy co nejjasnější, linie co nejpříjemnější. To se projevuje během všech důležitých událostí v životě Číňana, svatby nevyjímaje. (Obuchová, 2000, s. 52) Možná i to je důvodem, proč je čínská symbolika natolik komplikovaná a bohatá. Většina svatební symboliky si bude klást za cíl přinést štěstí a požehnat společný dlouhý život a též bude vyjadřovat brzké a hojné požehnání mužskými potomky.

Velmi důležitou roli zastávají barvy. Nevěsta obléká tradičně červené svatební šaty. (Li, 2010) Červená se rovněž objevuje na obalech dárků a na dekoracích. V Číně má každá barva svůj význam. Červená *hong* je považována za barvu životadárnou, která má schopnost odhánět zlé duchy a démony a symbolizuje také mládí. (Obuchová, 2000) V majetnějších rodinách si muž a žena oblékali repliky oděvů čínských hodnostářů. Dnes je tento zvyk na ústupu a setkat se s ním můžeme v případě svatebního průvodu majetnější rodiny či svatebním focení. (Obuchová, 2003).

„Ve svatební symbolice se objevuje rovněž obrázek bohyně plodnosti na čchi-linovi¹ s dítětem v náručí, který můžeme nalézt ve svatební ložnici, jako výraz touhy po brzkém příchodu mužských potomků. Identický symbol lze najít vyšíty i na svatebních podhlavcích.“ (Obuchová, 2000, s. 114) Právě úprava svatebního lože je součástí svatebních příprav a je jí kladena veliká důležitost. Musela se konat v „hodinu štěstí“ a měla ji na starost rodina manžela. (Chinsese Wedding Traditions, 2014, online) „Dekoraci svatebního lože provádí žena, která je všeobecně považována za „šťastnou,“ to znamená, že má syny, žijícího manžela a je zdravá. Na úpravě lože se podílí i zvolený muž, který je též považován za „šťastného.“ Jeho úkolem je lože ukotvit na vhodném místě. Během chystání lože byly do ložnice zvány děti, aby přinesly manželům plodnost a čím jich přišlo víc, tím lépe.“ (Obuchová, 2003, s.80) Postel byla poté zasypána symboly lásky a plodnosti, jako například lotosem, datlemi a jiným ovocem. Též se můžeme setkat se symbolem straky či páru strak, který se stal v lidové tvorbě symbolem naplněného manželského štěstí rovněž jako symbol ochránkyň milenců, přisuzuje se jim přínos dvojitého štěstí, jsou považovány za ptáky štěstí a zobrazení strak sedících na větvičce broskvoně ukazuje na symbol věrné lásky². „Proto byly takové obrázky nezbytným doplňkem nevěstiny výbavy a lepily se na okna novomanželské ložnice.“ (Obuchová, 2000, s. 13)

¹ „Někdy se čchi-linovi říká dračí kůň. Ptáci a zvířata se v čínské symbolice vyskytují velice často. Ať už na obrázcích, porcelánovém nádobí, v bronzu či kameni nebo jako architekturní reliéfy atd. (Obuchová, 2000, s.115)

² Tento symbol je odvozen od pověsti o nebeském pasáčkovi a nebeské přadlence. „Dcera vládce Nebe se po sňatku pro samou lásku přestala věnovat svým povinnostem, a tak je Nebeský císař rozdělil. Přadlenka musí žít na východním břehu (tj. Mléčná dráha) a pasáček se synem a dcerkou na zemi (nebo na západním břehu Nebeské řeky). Pouze jednou v roce se celá rodina může sejít, a to právě v noc sedmého dne sedmého měsíce (Noc dvojité sedmičky). Tehdy se na fénixovu výzvu shromáždí všechny straky a svými křídly vytvoří most přes řeku, aby jim rodinné setkání umožnily. Říká se, že v tuto noc padá na zem hodně ptačího peří a krůpěje rosy jsou slzy nešťastných manželů. Staří Číňané si v jejich postavách personifikovali hvězdy Altair a Vega.“

2.6.1. SVATEBNÍ SYMBOLIKA OVOCE A DARŮ

Jako se symbolem manželství se v Číně můžeme setkat s broskvovým květem. Broskvový květ je totiž přirovnáván k jemnému odstínu dívčích tváří. Pro muže jsou okvětní lístky velmi vábivé a přitažlivé. S květy broskvoně se můžeme setkat již během brzkého jara (představují třetí lunární měsíc). Protože pro Číňany je počátek roku vnímán pozitivně pro uzavření manželství, je právě broskev a její květy vnímán jako hlavní manželský symbol. Větvičky z broskvoně jsou proto dobře voleným dárkem pro novomanžele. (Obuchová, 2000) Jako symbol plodnosti se využívá i granátové jablko. (Obuchová, 2000, s. 171) „Právě broskev a granátové jablko, ještě spolu s citrusem Buddhova ruka tvoří skupinu tří šťastných plodů.“ (Obuchová, 2000, s. 172) Zobrazení dvou granátových jablek je doplněno znakem dvojitého štěstí a též se můžeme setkat s obrázkem otevřeného granátového jablka s nápisem „granátové jablko se otevírá, má stovky semen. Přání má vyjadřovat „stovky synů.“ (Obuchová, 2000, s. 171) Právě ovoce se semeny je vnímáno jako pozitivní symbol plodnosti. Jde ještě o všechny druhy melounů a lotosové plody. Zobrazeno je ovoce buď celistvé, nebo pootevřené tak, aby bylo možné spatřit jeho obsah. (Obuchová, 2000, s.172)

Lotosové plody mají díky své homofonii pozitivní vnímání ve dvou významech. Jde o výklad „spojení dohromady“ a symbol harmonie a míru. „Lotosový květ spolu s listy a pupeny, případně i semínkem, symbolizuje touhu po dokonalosti a úplnosti (i sexuální a manželské).“ (Obuchová, 2000, s. 177) Využití dvojice lotosových květů, lotosového květu a listu s plodovou číškou, má představovat manželskou svornost a sexuálního spojení. Lotus je také brán jako symbol věrnosti. Proto se právě s lotosem ve svatební tematice hojně setkáváme. Součástí nevěstina věna je pár lotosových kořenů zavázaných rudou stuhou. Právě obrázek lotosu představuje symbol lásky. (Obuchová, 2000).

Dále například liči, které se novomanželům umisťuje pod svatební lože. Věří se, že manželství obdaří potomky. Stejně je tomu taky u datlí, datlí s kaštanem a arašídý. I díky kulatosti plodů se opět setkáváme s pozitivním vyjádřením úplnosti rodiny. Proto se na svatbách „šťastné plody“ jako jsou ještě jujuby, mandle, semínka lotosů a dýní umisťují na svatební tabuli, do ložnice i postele. Kromě brzkého a hojného příchodu synů, se novomanželům přeje společný život pod vyjádřením „aby vám společně

zbělaly hlavy.“ (Obuchová, 2000, s. 175) Pozitivně sexuálně vnímané je také zobrazení květu slivoně, který je spojováno s panenstvím. Květy vypadají svěže a zdravě a jsou přezdívány jako „kůže z ledu a kosti z nefritu“, což se používá i jako přirovnání pro dospívající dívku. Právě význam spojení květu slivoně se sexem je důvodem, proč je svatební povlečení zdobeno tímto motivem. Pozitivní je i plod švestky, který pro svou kulatost symbolizuje úplnost rodiny. Ze stejného důvodu kulatého tvaru se z ovoce v kladné svatební symbolice využívá také pomeranč, který má přinést štěstí a zaručit dlouhý společný život a dekoračně jej dokresluje sváteční barevnost. (Obuchová, 2000)

Symbol, který se naopak ve svatební tématice projevit nesmí je hruška. Důvodem je homofonie, která se v čínské symbolice využívá. Hruška *li* je zvukově shodná se slovem *li* oddělení, separace, rozvod. Červená meruňka (plod i květ) zas představuje vdanou záletnou ženu. (Obuchová, 2000) V dnešní době už není s podivem, když má slečna předmanželskou sexuální zkušenost, ale v minulých generacích byla ona dívka označována za lehkou a byla připodobňována k „vyšlapané botě.“ Co je pro všechny generace společné je, že nevěsta by měla být symbolem nevinnosti, cudnosti a čistoty. (Vojta, 2011).

Přesto, že většina pozitivně volených symbolů je orientováno na oblast sexuality a plození potomků, je pro Čínu typický spíše asexuální projev. Při projevování intimních projevů na veřejnosti bylo možné před dvaceti lety spáchat přestupek a i dnes jsou považovány za společensky nevhodné. (Vojta, 2011) Jak píše Vít Vojta ve své knize „Čínský svět“ čínská společnost velmi potlačovala projev své sexuality.“ Důvodem je snaha člověka překonat primitivní lidské pudy a povznést člověka do kultivované a vznešené podoby. (Vojta, 2011, s. 120) I přesto je nespočet symbolů orientováno právě na oblast sexuality. Symboly mají přinést bohatý sexuální život a spoustu potomků – synů. (Obuchová, 2000)

2.6.2. SVATEBNÍ SYMBOLIKA JÍDEL

Kultura stará tisíce let přirozeně rozehrává hru symbolů, darů, zdvořilostí, hierarchických postojů. Není tedy s podivem, když v tak citlivém tématu jako je čínská svatba bude mít i pokrm a jeho surovina svůj význam. Rovněž také třeba svou pověst, jinotaje či rčení. (Obuchová, 2000) Důležitost stravy pro čínský národ dokládá i čínské přísloví „lid má potravu za své nebe“ jde o přísloví vysvětlující nejstarší pud lidstva. Jídlo je totiž nezbytné k zachování života a jeho kvality. (Vojta, 2011).

„Pro početný čínský národ bylo jídlo a jeho příprava vždy v centru pozornosti. Stálá hrozba hladu naučila Číňany jíst vše, co se v nejbližším okolí vyskytovalo.“ (Obuchová, 2000, s. 160) Číňané byli zvyklí zužitkovat veškeré suroviny. Díky tomu vznikl nespočet pokrmů a kuchařských postupů. (Vojta, 2011)

I používání čínských hůlek se svatební tematice nevyhne. Právě čínské hůlky byly samozřejmou součástí nevěstina věna. Krom užitečnosti daru se jedná opět o symbol přitahující štěstí. Číňané zde opět využívají homofonii, které jsou svou výslovností podobné slovu „rychle“, a tak dochází k analogii „ať má nevěsta rychle syna.“ (Obuchová, 2003, s. 161) Bývají tedy i dobrým svatebním dárkem.

„Ryby, květy a plody lotosu představují důležité suroviny pro vynalézavou čínskou kuchyni. Současně však symbolizují také manželský a sexuální soulad, rodinnou harmonii, kterou upevňuje i velké množství mužských potomků.“ (Obuchová, 2000, s.160) Pro čínské oslavy jsou samozřejmostí rýžové koláčky.³ Důvodem je jejich kulatý tvar, který je symbolem harmonie úplnosti rodiny, kdy jsou přítomni všichni členové. Sladkost značí radost. (Obuchová, 2000)

Čínskou svatební hostinu zahájí nudlová polévka pro novomanžele. Polévka obsahuje jednu velmi dlouhou nudli, kterou spolu musejí novomanželé symbolicky sníst

³ Rýži lze považovat za čínskou národní rostlinu a pro Číňany je symbolem jídla samotného. Není tedy s podivem, že v Číně byla rýže vždy vysoce ceněna a pokud byla konzumována dvakrát denně, jednalo se o projev zámožnosti. (Obuchová, 2000)

a značí jejich společný dlouhý život. Po této tradici se pouštějí do hodování i všichni ostatní hosté. (Lin, 1972)

2.7. ŠANGHAJ A SVATEBNÍ PRŮMYSL

Šanghaj je se svými 23 miliony nejlidnatější město Číny. Jedná se o největší přístav na světě. Je jedním ze čtyř měst pod ústřední správou (spolu s Pekingem, Tianjinem a Chongqingem). (Wiki upol, online) Nachází se při ústí Dlouhé řeky do Východočínského moře a jde o hlavní finanční centrum Číny, které je nejvíce propojeno se západním světem. Šanghaj byla významným městem již ve 30. letech 20. století, po roce 1949 její význam trochu upadl a následný boom započal v 70. letech, kdy se otevřela spolupráci se západem. (Pitts, 2014).

Současný šanghajský pár, který chystá svatbu, má dnes široké spektrum možností, jak svou svatbu zrealizovat, díky bohaté konkurenci ve svatebním průmyslu. Jelikož svatby a veškeré věci s tím spojené jsou dobrý „business,“ objevuje se na trhu nespočet svatebních agentur a variant, jak svatbu připravit, doplnit o netradiční svatební cestu či předsvatební fotografie. V Šanghaji se pravidelně dvakrát do roka koná svatební Expo, kde si může pár vybrat téměř vše. Předhánějí se zde svatební agentury, luxusní hotely s prostory pro svatební hostinu, cukráři, šperkaři, obchody se svatebními šaty a také cestovní kanceláře. Každý se snaží nalákat na vystavovaný stánek co nejvíce lidí, proto se zdarma rozdávají dárkové předměty. Zajímavostí na tomto Expo může být, že většina nabízených svatebních šatů je bílé barvy. (Wedding Expo, 2013, online)

Páry za svatbu neváhají utratit velké sumy. Veškeré věci vyzařují luxusem a okázalostí. Je stále zažitá snaha ukázat všem okolo svůj „vysoký“ standard. Svatby jsou organizované hlavně pro potěchu pro rodinné členy. I to je důvod, proč jezdí páry do zahraničí, kde si nechávají pořídit svatební fotografie a připravit neoficiální svatební obřad jen pro sebe, případně pár nejbližších. (ČT1- 168 HODIN, 2015) Za poslední rok v této tematice výrazně stoupl zájem o Prahu. Podle dat z Czechtourismu navštívilo za poslední rok 400 tisíc čínských turistů. (Czechtourismus, online) Mezi nimi je zahrnuta i tzv. svatební turistika. V roce 2015 čínská televize Hunan TV odvysílala ve své show Day Day Up díl o České republice. V rámci tohoto dílu byla odvysílána i svatba

jednoho z moderátorů, natočená v Praze v květnu téhož roku. Touto kulturní událostí se sliboval rostoucí zájem o českou republiku v tématu svatební i obecné turistiky. Kromě Prahy je stále v kurzu Paříž a Řím. Praha je však braná jako exotická a nově objevená romantická lokalita. (ČT1-168 HODIN, 2015)

V současné době je ve velkých městech velký počet svobodných třicátníků. Svobodných lidí v tomto věku přibývá. Mladí lidé často odcházejí do zahraničí na zkušenou, studují na univerzitách a i vzhledem k podporované politice pozdějšího rodičovství, se usazují později. (Vojta, 2011) Dalším důvodem, proč je pro mladé lidi složité najít partnera, je také absence dohazovaček a potřeba „dohazovacích“ služeb. Pokud se svobodný člověk neseznámí ve škole nebo v práci, tak je ve složité situaci. Dnešní pracovní tempo člověka většinou zaměstnává po většinu dne, a tak se mladí lidé spoléhají například na seznámení přes přátele. Jedním z dalších důvodů, který můžeme brát v potaz, je, že ženy mají na své partnery vyšší nároky. Ony samy studují, vydělávají dost peněz a snaží se na sobě pracovat. S tím se tedy pojí i rostoucí nároky na partnera. Proto začaly vznikat „dohazovací agentury,“ v České republice nazývané seznamky. Tyto agentury začaly vznikat nejprve ve velkých městech a později se rozšiřovaly a stal se z nich velký „business“ rozšiřující se po celé Číně. Cao Jianhai tvrdí, že přes deset procent lidí registrovaných na seznamce, nalezne díky této službě svého životního partnera. Ženská Federace Číny dokonce sponzoruje aktivity pro svobodné, jejichž cílem je seznámit protějšky se stejnými zájmy a usnadnit jim tak hledání partnera. Jde například o taneční akce, večerní kluby, koncerty a jiné společenské akce. Dohazování v tak velkém měřítku, jako je v Číně, je bezprecedentní a s rostoucí obavou o situaci nabývajícím počtu svobodných mladých lidí. Proto vznikají další statistiky, studie a návrhy pro řešení. Problematikou se zabývají jak oblasti práva, sociologie, psychologie, tak i etika. (Women of China, 1987) Velkým zlomem v oblasti seznamování byl vznik sociálních sítí, které v současné době patří jednomu z hlavních forem seznamování.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická rešerše byla provedena prostřednictvím ankety, která byla podána třem generačním skupinám v počtu dvaceti respondentek v každé skupině. Všechny zpovídané ženy jsou vdané a dotazování se podrobily zcela dobrovolně. Následující výsečové grafy zaznamenávají odpovědi respondentek na každou otázku zvlášť. Účastnice odpovídaly na položený dotaz buď kladně (ANO), nebo záporně (NE) a byly rozděleny do skupin dle věku, nejstarší od šedesáti let, prostřední kategorii tvořily ženy od třiceti šesti do padesáti devíti let a konečně nejmladší generace od osmnácti do třiceti čtyř let.

Důvodem pro šetření prostřednictvím anonymní ankety je ten, že ve většině otázek se jedná o intimní zpovědi a i tato forma spolupráce budila u Číňanek několikrát rozpaky a neochotu k vyplnění odpovědí. Proto byly pro větší anonymitu ankety podávány skupině respondentek a vybírány byly vždy hromadně. Právě i ostych tázaných respondentek na citlivé téma byl důvodem, proč jsem pro jako metodu šetření použila anketu a nikoliv formu rozhovorů. Výběr respondentek byl volen cíleně na ženy střední třídy, se kterými jsem během svého pobytu v Šanghaji přišla do styku a bylo patrné, že ženy mají stejnou životní úroveň. Příkladem respondentek, které jsem pro svou spolupráci zvolila byly například vyučující na Univerzitě, čínské úřednice na českém konzulátu, zaměstnankyně hotelu, tlumočnice atd. Střední třída v Šanghaji stále roste a díky své početnosti je dle mého názoru důležitým ukazatelem vývoje v mnou stanoveném tématu. Střední třídu bych definovala Wangovou definicí střední třídy. Wang (2010) tvrdí, že čínská střední třída tvoří rychle rostoucí skupinu rychle bohatnoucích skupinu obyvatel a na ní se nejlépe ukazují úspěchy rychlého ekonomického růstu. Lidé tvořící střední třídu bývají většinou státní zaměstnanci. (viz ÚVOD)

Jak už jsem uvedla v úvodu práce, téma výzkumu jsem zaměřila na proměnu čínské ženy – nevěsty z důvodu, že během uplynulých několika generací se výrazně změnil životní styl a možnosti žen. Tímto výzkumem prostřednictvím ankety, u ačkoliv drobného počtu respondentů, je snaha odhadnout, jak se čínská nevěsta proměnila a jak se změnilo možnosti soužití páru před svatbou a závislost volby partnera na okolí.

Zároveň po vyhodnocení dat by mělo být patrné, jestli je téma vhodným tématem pro hlubší zkoumání pro další práci.

3.1. ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT

1. Vdávala jsem se bez lásky a jen čistě z racionálních důvodů:

Všechny tázané respondentky ve všech třech generacích uvedly, že motivem jejich sňatku nebyly důvody racionální, nýbrž citové, všechny se vdávaly z lásky k partnerovi. Ke shodě došlo u všech (100 %) respondentek ve všech generacích. Není tedy nutné uvádět grafické zobrazení.

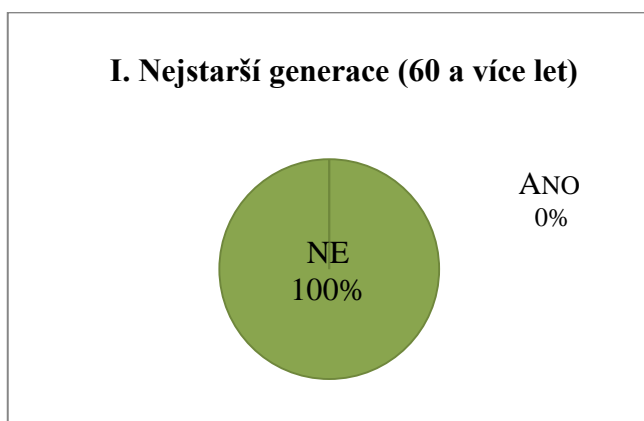
2. Manžel mi byl vybrán mými rodiči:

Všechny dotazované ženy ve všech třech generacích uvedly, že jejich manžela jim nevybrali rodiče, ale vybraly si ho ony samy a dobrovolně. Dochází tedy opět ke 100% shodě u všech tázaných respondentek. U mladé generace je to zcela přirozené, jelikož využívají možnost seznámení například prostřednictvím sociálních sítí a seznamovacích agentur. Jde tedy o jejich soukromé aktivity a osobní výběr. U střední generace lze vlivem počáteční modernizace Číny též předpokládat, že se upouštělo od tradičního „dohazování“ a starých „zkostnatělých“ pořádků. Nicméně u starší generace se dalo předpokládat větší procentuální zastoupení žen, které si svého manžela nenašly samy. A to buď za pomoci „dohazovaček,“ či za racionální dohody rodičů. Wu Benxue v publikaci „*New Trends in China Marriage and the Family*“ popisuje, že v letech 1937- 1949 bylo v Šanghaji 34,6 % manželství dohodnutých a v letech 1950 – 1982 už jen 3,8 %. Nabízí se otázka, jak ženy k této otázce vlivem rozdílnosti mentality přistupují. Faktem zůstává, že odpovědi na otázku č. 2 korespondují s odpověďmi na otázku č. 1.

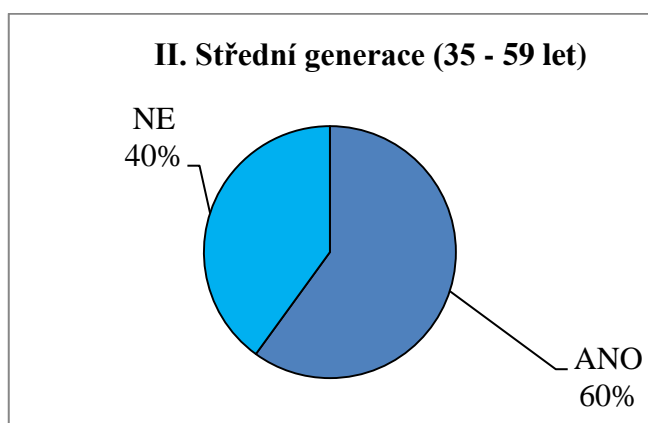
3. Před svatbou jsme spolu alespoň rok chodili:

Respondentky z nejstarších dvou dotazovaných skupin se shodují, že před svatbou se svým manželem již udržovaly vztah alespoň v délce jednoho roku. Zástupkyně mladé generace už do manželství vstoupily i po kratší době vztahu. Jedná se o 20 % žen.

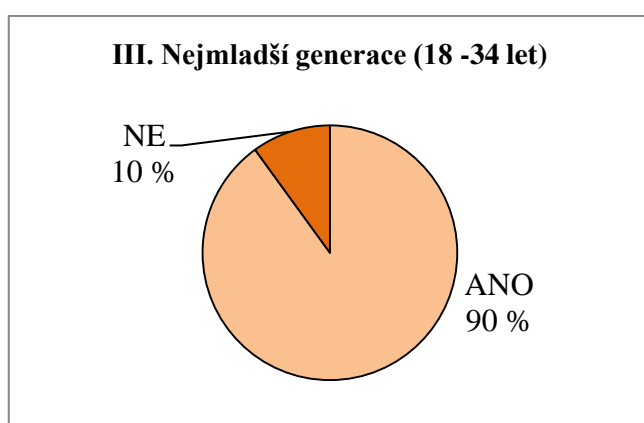
4. Bylo možné, abychom žili společně v jedné domácnosti ještě před svatbou:



Graf č. 10: Nejstarší generace (60 a více let)



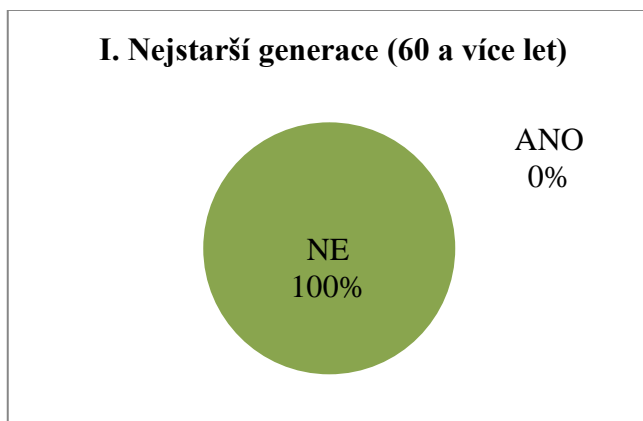
Graf č. 11: Střední generace (35 – 59 let)



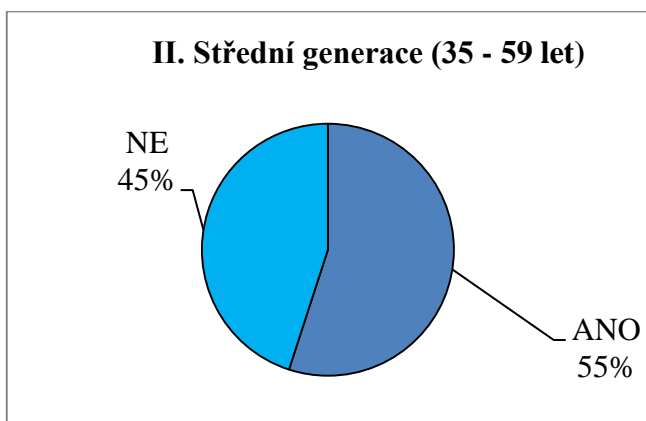
Graf č. 12: Nejmladší generace (18 – 34 let)

Na otázku, zda partneři spolu mohli žít už před svatbou, odpověděly všechny ženy z první generace, že společné žití před uzavřením manželství možné nebylo. Společné soužití bylo možné až po svatbě, což není dle tehdejší morálky nic nečekaného. Postupné uvolnění je znát u druhé generace žen, které se již v 60 % hlásí ke společnému partnerskému bydlení ještě před uzavřením manželství. V dnešní době je u mladých párů žijících ve městě Šanghaj běžné až u 90 % dotazovaných žen. Šanghaj je silně ovlivněna západním způsobem myšlení.

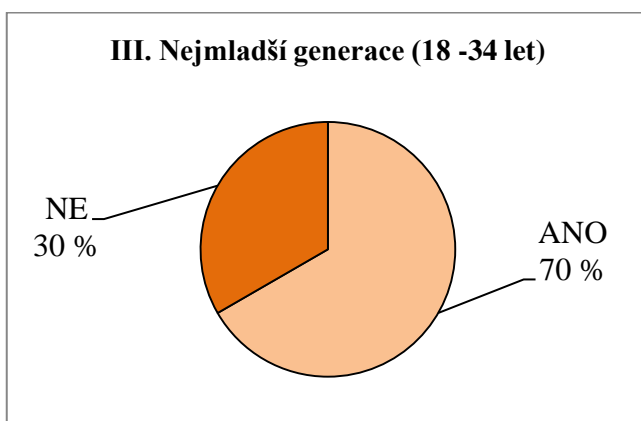
5. Sexuální styk jsem měla ještě před svatbou:



Graf č. 13 : Nejstarší generace (60 a více let)



Graf č. 14: Střední generace (35 – 59 let)

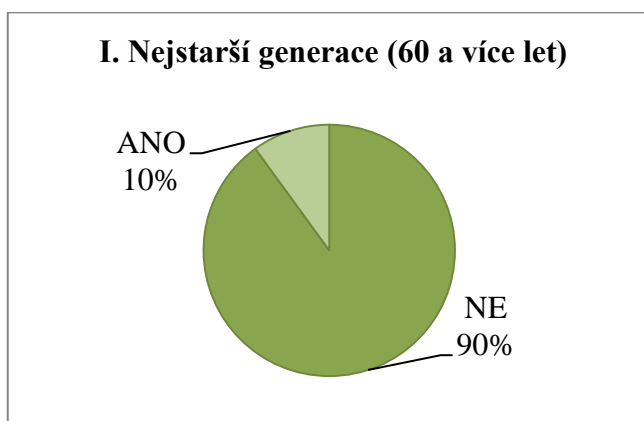


Graf č. 15: Nejmladší generace (18 – 34 let)

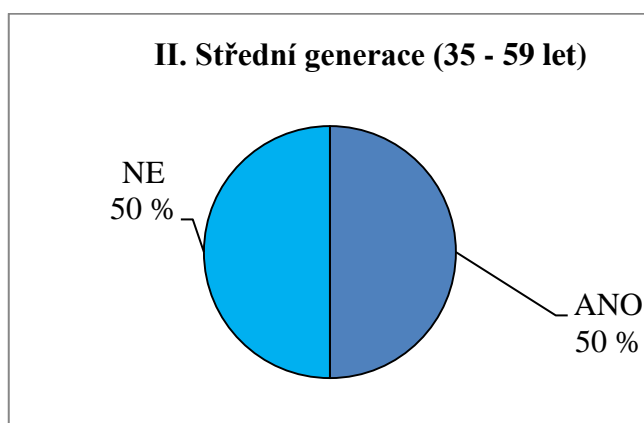
Z grafů vyplývá, že ženy v první generaci měly svou první sexuální zkušenost až se svým manželem a to po vstupu do manželství. U středně staré generace už se setkáváme s tvrzením, že ženy sexuální zkušenost měly ještě před svatbou.

Důležitým faktem je, jestli respondentky ve střední generaci spadají ke spodní či horní hranici let věku. I to může být důležitým faktorem ovlivňující výsledek šetření. U nejmladší generace je běžným jevem, že si mladé Čiňanky prožijí sexuální zkušenost ještě před svatbou a i s několika muži. Patrné to může být i z filmů a knih romantického ražení, které vznikají v posledních letech. Tabu sexuality se uvolňuje a pod vlivem západu je běžné, že si mladá dívka projde před svatbou i několika vztahy. Příkladem může být čínský romantický film natočený v Praze, který se v českém překladu jmenuje „Jen my víme kde.“

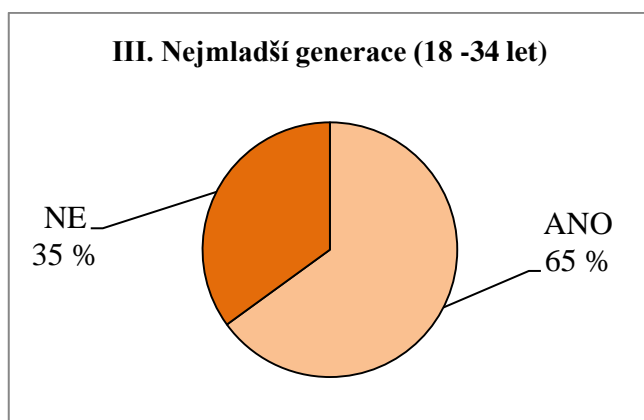
6. Před svatbou jsem měla vztah i s jiným mužem:



Graf č. 16 : Nejstarší generace (60 a více let)



Graf č. 17: Střední generace (35 – 59 let)



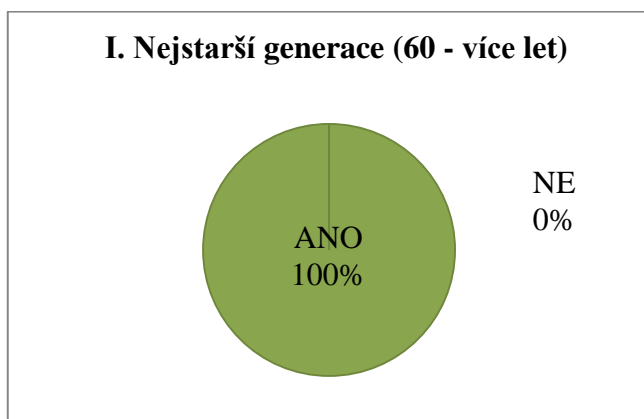
Graf č. 18: Nejmladší generace (18 – 34 let)

Zkušenost s jiným vztahem před svatbou má u nejstarší generace pouze 10 % respondentek, většina žen měla první vztah se svým manželem.

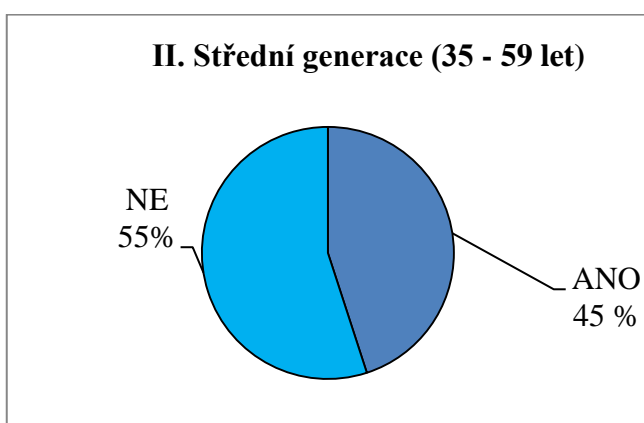
U střední generace dochází k výrazné změně, jelikož již 50 % žen uvedlo, že jejich manžel není jediný, s kterým měly vztah. Odpovědi korespondují s otázkou číslo 5 (zda měly ženy sexuální styk ještě před svatbou), uvedené množství respondentek si vzájemně odpovídá.

U nejmladší generace již většina žen prožila před svatbou jiný vztah. Stále ale zůstává výrazné procento těch žen, které vstupují do manželství s prvním partnerem.

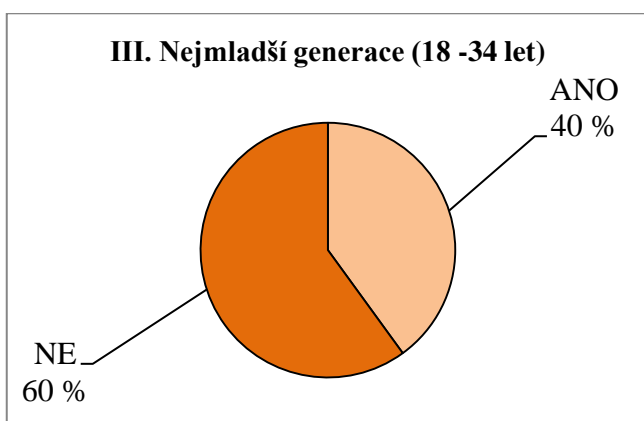
7. Svatba proběhla jedna – tradiční čínská:



Graf č. 19 : Nejstarší generace (60 a více let)



Graf č. 20: Střední generace (35 – 59 let)



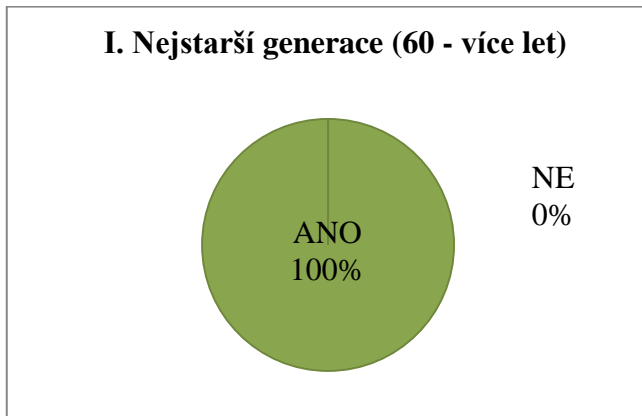
Graf č. 21: Nejmladší generace (18 – 34 let)

Tradiční čínská svatba (viz část „Literární rešerše“) je složitý proces tradic a symbolů. Dodnes je symbolika dodržována, avšak od jistých tradic se upouští a nahrazují je západní zvyky. U první generace žen všechny ženy odpověděly, že jejich svatba byla tradiční čínská bez západních prvků.

Střední generace žen odpověděla, že 45 %, z dotazovaných mělo svatbu jednu a tradiční, většina (55 %) však již odpověděla záporně. Tedy, že nemělo svatbu v tradičním čínském duchu.

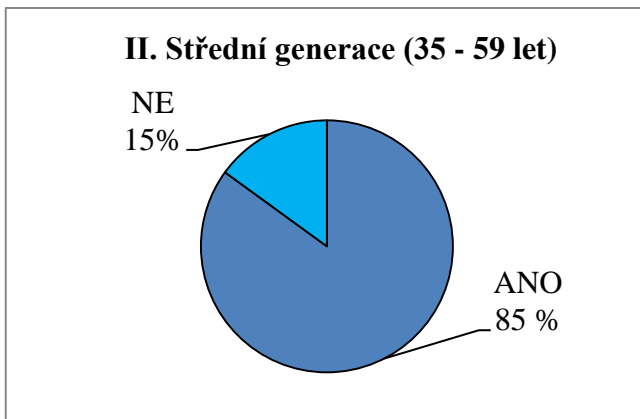
Mladší generace je již uvolněnější a z 60 % uvedla, že měly jiný typ svatby.

8. Svatba se skládala z tradičních čínských tradic a rituálů:



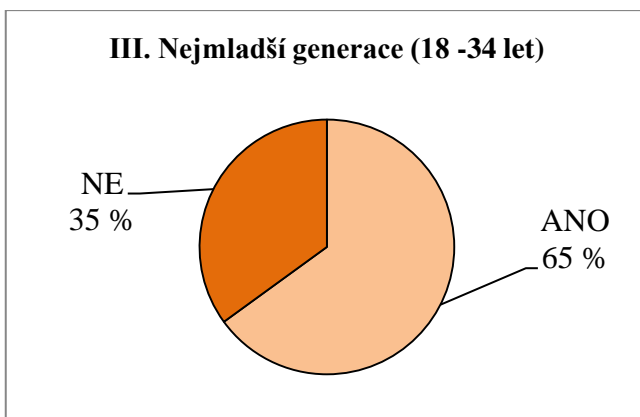
Graf č. 22 : Nejstarší generace (60 a více let)

Nevěsty nejstarší generace shodně vypověděly, že svatba byla složena z tradičních čínských tradic a rituálů. Drobný úbytek už vidíme u generace číslo dva, která od zvyků v 15 % upouští. U nejmladší generace se odvrát od čínských rituálů během svatby prohlubuje na 35 %.



Graf č. 23: Střední generace (35 – 59 let)

(Na podrobnější výčet a vyčíslení typů rituálů se zaměříme v otázce číslo 19).



Graf č. 21: Nejmladší generace (18 – 34 let)

9. Souhlasím se západním stylem svatby v Číně:

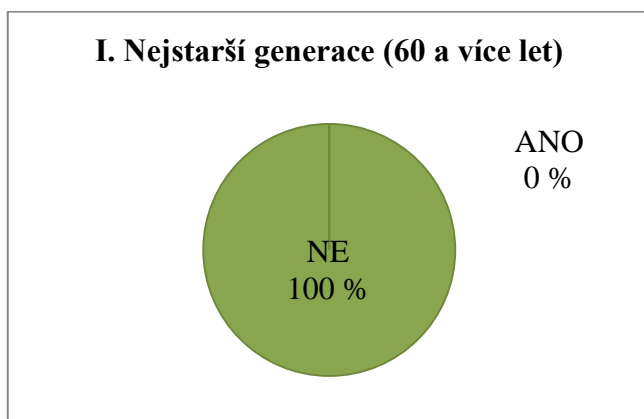
Pod pojmem „západní styl svatby“ rozumíme, že průběh, dekorace i chování účastníků svatby je v souladu s hlavními znaky svateb v západním světě. Například bílé šaty a jemné barvy květin a dekorací, klasický svatební obřad, svatební hostina a svatební hosté.

Na tuto otázku obě nejstarší generace v anketě odpověděly ve většině, že souhlasí se západním stylem svatby v Číně. V nejstarší generaci nesouhlasilo jen 10 % respondentek a ve středně staré generaci 5 %. U mladé generace již všechny ženy západní styl svatby v Číně podpořily.

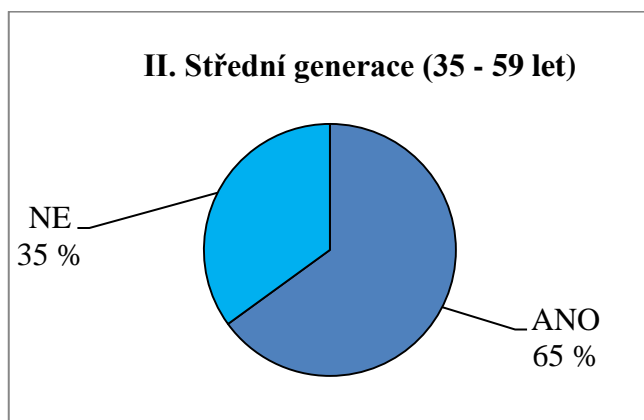
10. Svatební cesta („Líbánky“) jsou pro mě samozřejmost:

Pojem „svatební cesta“ nebo „Líbánky“ znamená předsvatební nebo posvatební dovolená páru těsně před/po svatebním obřadu. Současný svatební průmysl nabízí bohatou nabídku dovolených pro zamilované páry. Mezi nejčastější destinace patří v Číně Hainan a mimo Čínu ostrovy v Indickém oceánu, například Bali. (viz kapitola „Svatební průmysl“) Na otázku, jestli je svatební cesta pro ženu samozřejmou záležitostí, odpověděly obě nejstarší generace shodně a potvrdily, že svatební cesta je pro ně automatickou součástí svatebního dění. U mladé generace docházím k překvapivému výsledku, jelikož se svatební cestou automaticky počítá 75 % žen a 25 % ji nevidí jako nutnost.

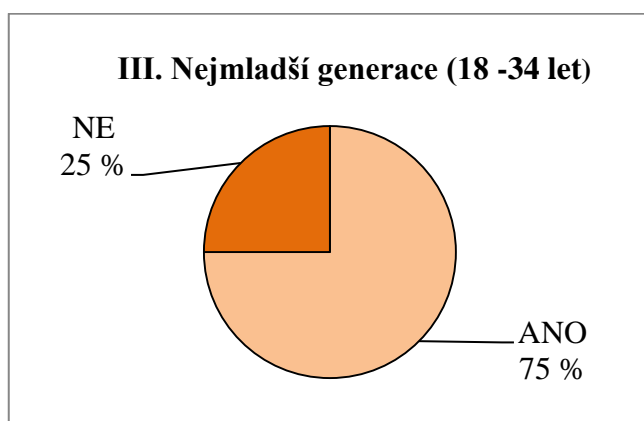
11. Rodiče by mi povolili provdat se za cizince:



Graf č. 34 : Nejstarší generace (60 a více let)



Graf č. 35: Střední generace (35 – 59 let)



Graf č. 36: Nejmladší generace (18 – 34 let)

Na otázku, zda by respondentčiny rodiče povolili svatbu s cizincem, odpověděly ženy následovně:

Rodiče zástupkyň první generace by ve všech případech nesouhlasili, aby si jejich dcera vzala za muže cizince. U prostřední generace už souhlasilo s možností takového svazku celých 65 % žen a u třetí generace by se souhlasu rodičů dočkalo již 75 % respondentek.

Tato otázka nezahrnuje fakt, nakolik je pro ženu názor rodičů zásadní a jak by případný nesouhlas ovlivnil její volbu. Na tuto problematiku viz otázka číslo 12 a do určité míry i otázka číslo 2.

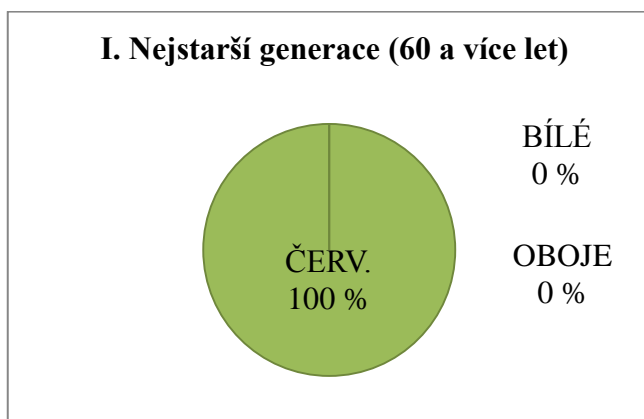
12. Schválení ženicha rodiči byla nutnost:

Nejstarší i nejmladší generace nevěst shodně ve všech případech vypověděla, že při výběru životního partneru sehrálo roli, aby jejich nastávajícího manžela schválili rodiče. V prostřední generaci jen několik málo žen uvedlo, že svolení rodičů nutné není. Faktem však zůstává, že pro čínskou dívku je důležité, aby její rodina budoucího zete přijala. V tomto případě lze vidět shodu s výsledky výzkumu v publikaci „New trends in Chinese Marriage and the Family.“ Li Ying ze svého dotazníkového šetření dokládá, že od padesátých let aranžované sňatky rodiči ustupují a vliv na výběr partnera slábne. I jako seznamovací způsob k nalezení partnera využívají mladí lidé raději své přátele, kolegy nebo příslušné agentury.

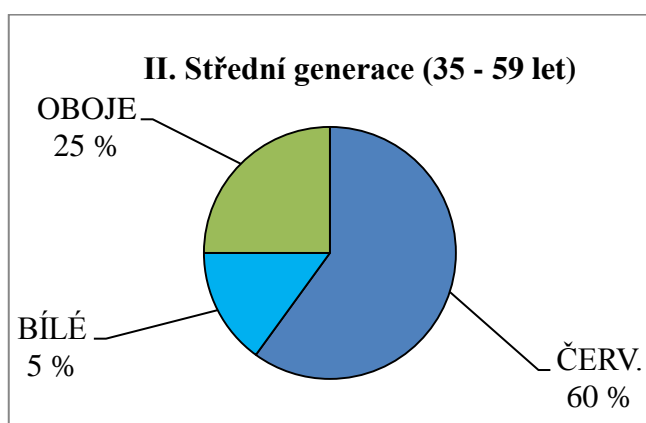
13. Svatební obřad proběhl v zahraničí:

U všech třech zkoumaných skupin všechny (100 %) respondentky odpověděly, že jejich svatební obřad se odehrál v Číně, nikoliv v zahraničí. Dochází ke shodě u všech generací, což potvrzuje, že si Číňanky stále potrpí na svatbu v rodinném kruhu a v domácím prostředí.

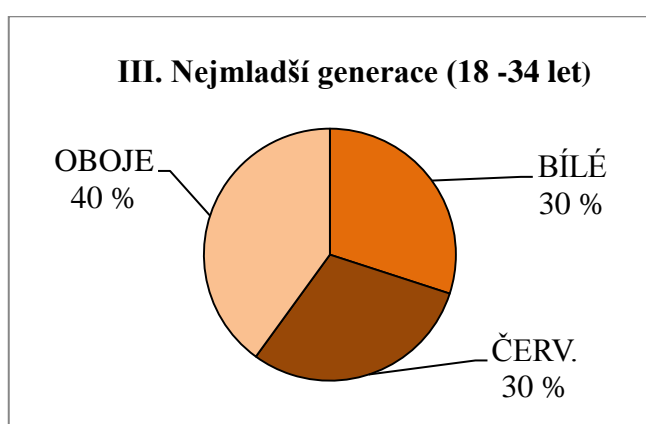
14. Barva šatů na svatbu:



Graf č. 40: Nejstarší generace (60 a více let)



Graf č. 41: Střední generace (35 – 59 let)



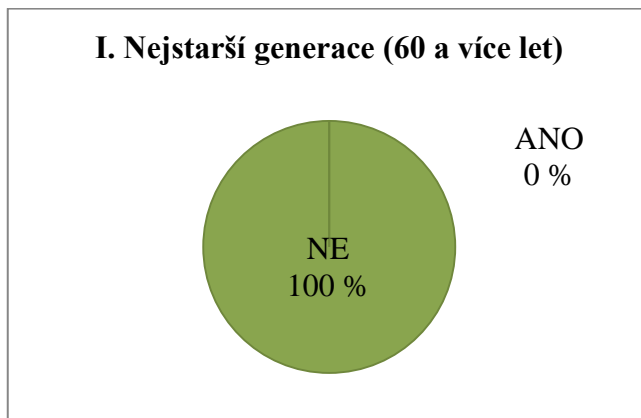
Graf č. 42: Nejmladší generace (18 – 34 let)

Celá první generace nevěst uvedla, že pro svatební obřad zvolily tradiční červené šaty. Ženy první generace tedy dodržují tradiční čínskou symboliku a věří v moc červené barvy, která je symbolem štěstí. (Viz svatební symbolika)

V druhé generaci zvolily ženy šaty červené, bílé i možnost střídání šatů během svatebního veselí. Červené šaty však stále převažují v nadpoloviční většině.

Nejmladší generace nevěst v největším počtu uvedla výběr obou barev šatů (bílých i červených) a jednotlivou volbu barev u každé ve 30 %.

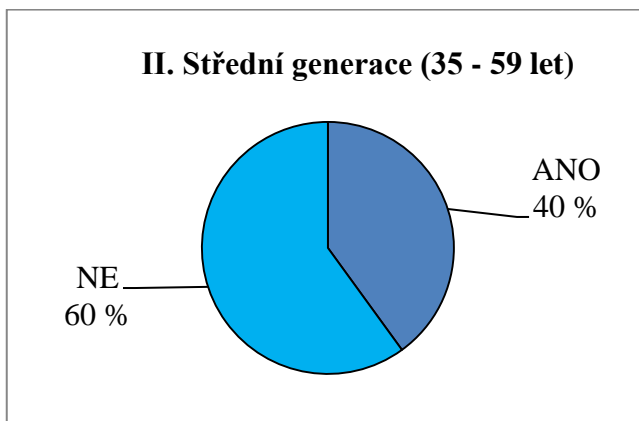
15. Svatbu nám organizovala svatební agentura:



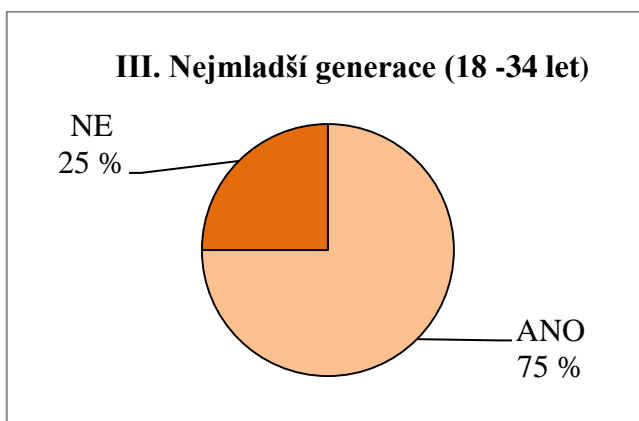
Graf č. 46: Nejstarší generace (60 a více let)

Mnou oslovené respondentky nejstarší generace servis svatební agentury nevyužily.

V případě střední a nejmladší generace již ke spolupráci se svatebními agenturami dochází. U druhé generace v počtu 60 % a u třetí ze 75 %.

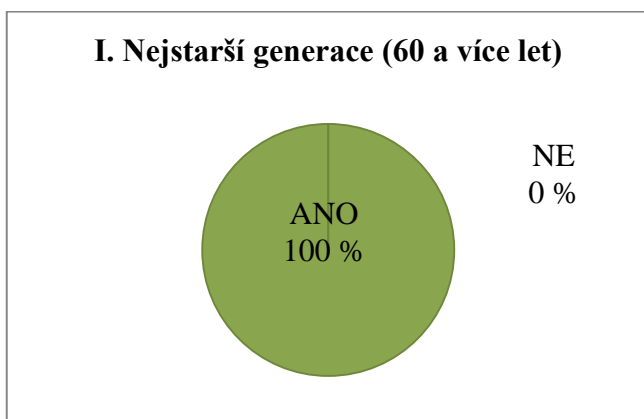


Graf č. 47: Střední generace (35 – 59 let)

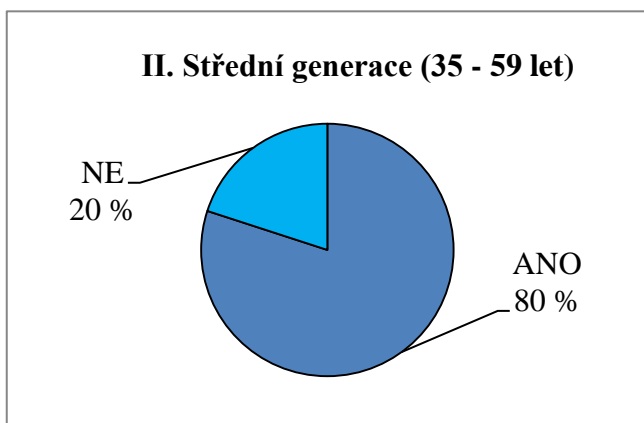


Graf č. 48: Nejmladší generace (18 – 34 let)

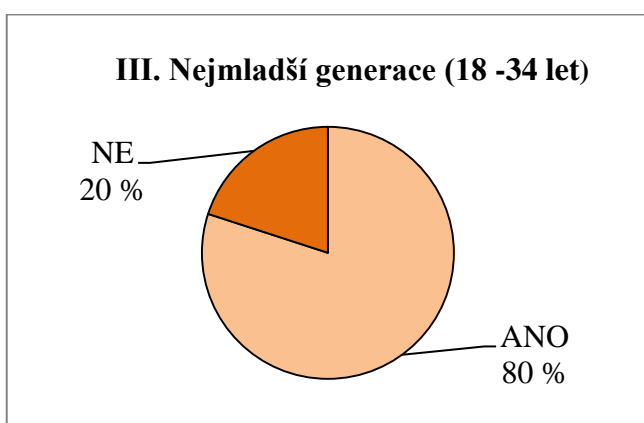
16. Datum svatby jsem velmi pečlivě vybírala a věřím, že je to důležité:



Graf č. 49: Nejstarší generace (60 a více let)



Graf č. 50: Střední generace (35 – 59 let)



Graf č. 51: Nejmladší generace (18 – 34 let)

Všechny zástupkyně nejstarší generace uvádí, že pro ně bylo při výběru svatebního dne důležité, který den a datum pro svatbu zvolí. V literární rešerši se pojednává o významu numerologie a další svatební symboliky.

U střední a mladší generace již 20 % respondentek uvádí, že přehnaný důraz na datum pro ně není důležitý. Lze tedy spatřovat klesající pověřivost k moci čísel.

17. Nejčastější věk nevěsty: (Výpočet pomocí mediánu)

I. Nejstarší generace (60 a více let)	II. Střední generace (35 - 59 let)	III. Nejmladší generace (18 -34 let)
25,5 let	24,5 let	27,5 let

Tabulka č. 1: Nejčastější věk nevěsty u jednotlivých generací

18. Procentuální vyjádření četnosti rituálů dle příslušné generace:

	I. Nejstarší gen. (60 a více let)	II. Střední gen. (35 - 59 let)	III. Nejmladší gen. (18 -34 let)
Svatební obřad	100 %	100 %	100 %
Svatební hostina	100 %	100 %	100 %
Červené <i>qipao</i>	100 %	80 %	80 %
Ve svatební den jsem měla 3 -7 šatů	90 %	90%	75 %
Na znamení příchodu ženicha se zapalují prskavky, aby odehnaly vše zlé.	100 %	100 %	90 %
Ženich předává dar rodině nevěsty.	100 %	65 %	85 %
Svatební průvod z domu nevěsty do domu ženicha.	95 %	75 %	70 %
Vítání nevěsty v novém domově.	95%	90 %	50 %
Drobné rituály během svatebního průvodu a vítání nevěsty, které je nutno dodržovat.	100 %	90 %	90 %
Zouvání starých bot a nazouvání nových.	100 %	75 %	50 %

Tabulka č. 2: Procentuální počet respondentek, které potvrdily daný rituál.

3.2. VYHODNOCENÍ

1. Nejstarší generace žen (60 a více let)

Výsledky šetření u většiny otázek předpokládají shodu s hypotézami stanovenými v úvodu práce. V době sňatků nejstarší generace je nutné brát v potaz nově účinný právní řád, který podporuje svobodnější možnost fungování pro mladou generaci v milostném životě. I přesto nemohlo být jednoduše změnit myšlení společnosti zakořeněné tisíce let a troufám si odhadovat, že nejstarší generace bude ještě výrazně ovlivněna výchovou a myšlením minulých generací a zodpovídala tak otázky většinou v duchu tradiční morálky a tradic. Pro ženy nejstarší generace nebylo pro možné bydlet se svým nastávajícím ve společné domácnosti před uzavřením manželství. Ženy neměly sexuální zkušenost před svatbou a jiný vztah před uzavřením manželství měly jen dvě z respondentek. Rovněž byla samozřejmostí poslušnost a loajálnost potomků k rodičům a jejich souhlas se svatbou byl patřičnou samozřejmostí. Překvapující je proto výsledek odpovědí, kdy respondentky ve 100 % uvedly, že svého partnera si vybraly samy a jejich manželství je založeno na citovém základu. Navíc od padesátých let se vlivem nového svatebního práva uzákonila svobodná volba partnerů, a že nikoho nelze do svatby nutit. Od této doby tedy lze spatřovat další klesající vliv rodičů při výběru manžela. I výběr svatebního dne byl u všech respondentek nejstarší generace proveden s patřičnou pečlivostí a v duchu tradiční numerologie. Ve výběru šatů se ženy držely tradiční červené barvy, což opět potvrzuje dodržování zásad čínské symboliky. Svatbu si rodina zorganizovala sama bez pomoci svatební agentury. Zároveň byly dodržovány tradiční svatební rituály a to většinou u všech respondentek. Svatební cestu potvrdily všechny ženy nejstarší kategorie za samozřejmost, což hodnotím překvapivě a nabízí se v tomto kontextu možnost dalšího šetření.

Nejčastější věk nevěsty nejstarší generace se pohybuje okolo dvaceti pěti a půl let. Od padesátých let byl možný sňatek pro ženu od dvaceti let. V tomto dotazníkovém šetření tedy ženy uzavíraly sňatek později, než jim povoloval zákon.

2. Prostřední generace žen (35 – 59 let)

U prostřední generace je patrné určité uvolnění, které se projevuje například v možnosti společného soužití už před svatbou. To potvrdila již nadpoloviční většina žen (60 %). Na to navazuje již předmanželská sexuální zkušenost, kterou potvrdilo 55 % žen, které také potvrdily, že polovina z nich měla před svatbou vztah i s jiným mužem.

Všechny respondentky uvedly, že vztah s partnerem udržovaly již rok před svatbou, že manželství je založeno na citovém základu a manžela si vybraly samy a dobrovolně. Poslušnost k rodičům zůstává zachována, formální souhlas je nutný v 95 %. Uvolnění je však znát ze strany rodičů, kteří by svatbu s cizincem „povolili“ v 65 %.

Svatební obřad proběhl ve všech případech v Číně a konal se v tradičním čínském duchu v 85 %. Novinkou je možnost svatebních šatů i v bílé barvě a možnost vystřídání obou variant, k čemuž se přiklání 35 % žen a novinkou také je, že již 40 % žen využilo servis svatební agentury. S patřičnými změnami není překvapením, když 95 % žen nevdá západní styl svatby v Číně. Faktem však zůstává, že tradiční rituály stále převládají a to v silné nadpoloviční většině. Respondentky také stále trvají na svatební cestě jako na samozřejmé součásti svatby.

Nevěsta se obvykle vdávala ve věku dvacet čtyř a půl let, což je méně než v první generaci mnou oslovených žen.

3. Nejmladší generace žen (18-34 let)

Nejmladší a v očekávání nejpokrokovější skupina respondentek potvrzuje předpokládané uvolnění v několika oblastech. Již 18 % žen uzavřelo manželství dříve jak před rokem trvání vztahu. Až 90 % uvedlo, že se svým manželem žili ve společné domácnosti ještě před svatbou a sexuální zkušenost potvrdilo dokonce 70 % žen. Nadpoloviční většina (65 %) měla také před svatbou vztah s jiným mužem. Svatbu s cizincem by již schválilo 75 % rodičů. A se západním stylem svatby souhlasí už všechny respondentky, které překvapivě slevují ze svatební cesty na 75 %.

Pozitivním faktorem zůstává, že ženy si manžela stále volily kvůli citům a nikoliv pouze racionálně, vybraly si ho dobrovolně, zároveň pro všechny zůstává nutností formální schválení rodičů. Ryze jen jedna tradiční čínská svatba se již objevuje méně. Tradiční zvyky v nadpoloviční většině zůstávají (např.: výběr dne svatby dle numerologie), ale svatební dění je silně ovlivněno západním stylem.

Agenturu k přípravě využívá již 75 % žen a barvy šatů se nejčastěji kombinují. Věk nevěsty se posunul dle západních zvyklostí a podpoře státu na dvacet sedm a půl let.

4. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit a zodpovědět hypotézy, že ve městě Šanghaj během posledních třech generací dochází k vytlačování tradičních čínských svatebních zvyklostí a tradiční čínské svatby. Zároveň bylo cílem prokázat hypotézu, že během tří generací došlo k proměně možností páru a žen před svatbou (například jde o otázky předmanželského soužití, běžného sexuálního života žen před svatbou a že současná mladá žena do svazku vstupuje již s nabitými sexuálními zkušenostmi). Vypracovaná analýza měla za cíl zhodnotit, jak se proměňuje čínská nevěsta střední sociální skupiny, její postoje, chování a jestli se čínská nevěsta mění pod silným vlivem západní kultury. V teoretické části byly popsány náležitosti svatebního dění od tradiční čínské svatby až po moderní současnou svatbu a společenské dění. Faktické údaje se opírají o čínský právní řád od roku 1950 – 1981 (platící dodnes).

Nutností pro adekvátní zodpovězení těchto hypotéz bylo vypracování a následné podání ankety třem generacím žen. V každé generaci šlo o dvacet respondentek. Šetření prokázalo, že došlo k významné změně v několika oblastech. Zatímco nejstarší generace žen byla svazována pevnými morálními pravidly a bylo pečlivě hleděno na ženskou cudnost, během několika desetiletí dochází postupně k uvolnění těchto pravidel chování. Pro nejstarší generaci nebylo možné žít se svým partnerem před uzavřením manželství, měly pouze jeden vztah, který završila svatba. Před svatbou neměly žádnou sexuální zkušenost. To vše se postupně změnilo a současná mladá čínská žena už má možnosti zcela jiné. Je zcela normální, že před svatbou projde jedním i více vztahy, kde již získá sexuální zkušenosti a je běžné, že se svým partnerem žije již před svatbou. Zároveň výzkum prokázal jednotné odpovědi u všech generací na otázku, zda si svého partnera vybraly z citových důvodů a svobodnou možnost výběru partnera. Na obě tyto otázky odpověděly všechny tři generace kladně ve 100 %. Všechny respondentky také uvedly, že si partnera vybraly samy.

Pro další výzkum v této tématice se pro větší konkrétnost nabízí možnost šetření prostřednictvím rozhovorů. Bylo by možné otázky a následné odpovědi více rozvádět a uvádět podrobnější informace. Domnívám se ale, že by bylo vhodné v takovém případě komunikovat s respondentkami, se kterými mám přátelský vztah, a tak předpoklad

jejich otevřenosti v choulostivých otázkách bude větší. Jelikož se v případě mého zkoumání jedná o počáteční zkoumání dané problematiky v dané lokaci, volila jsem odpovědi zjednodušené a jasné. A to jak pro přehledné vyplňování ankety, tak následné vyhodnocování.

Čína se v 70. letech minulého století začala otevírat světu a vliv Západu je v tomto kontextu velmi výrazný. Po roce 1949 významnost Šanghaje ztratila na úrovni, kterou si držela ve třicátých letech. To se mění právě v již zmíněných 70. letech. Šanghaj jakožto hlavní finanční a obchodní centrum je se Západem silně propojena. Navíc Číňané mají touhu podobat se Západu a přebírají mnohé zvyky a způsoby chování. V dnešní době navíc velká část odjíždí studovat do zahraničí, kde nabírá zkušenosti ve stylu chování v „západním stylu.“ To vše jsou důvody, proč můžeme sledovat proměnu čínské nevěsty během uplynulých třech generací.

Co se týká proměny čínské nevěsty a svatebních rituálů, stále nadpoloviční část respondentek potvrdila praktikování většiny tradičních čínských svatebních zvyklostí. Stále je kladen důraz na numerologii, symboliku a na rituály přitahující štěstí. Také je zažitá snaha svatbou ukázat vysokou životní úroveň rodiny a proto se do svatby investují horentní částky, které podporují rozmach svatebního průmyslu.

Hlavní proměna moderní nevěsty je v barvě svatebních šatů. Již nadpoloviční počet nevěst tíhne k bílým svatebním šatům a červené si nechávají jako symbolické buď na svatební focení, nebo na převlečení během svatebního veselí. U některých tradic (např.: nazouvání nových bot) se praktikování snížilo na polovinu a též vítání nevěsty v novém domě praktikovala jen polovina z respondentek. Ač se postupně upustilo od některých drobných tradic, hlavní rituály a smysl svatby zůstává stále zachován.

Přínos této analýzy lze spatřit nejen pro zajímavé výsledky zkoumání, ale i otevření možností pro další vědecké šetření. Například se nabízí možnost sledovat téma v jiné sociální skupině, pro větší počet respondentek či komparaci s jiným městem či provincií. Zároveň uvádím možnost zkoumání prostřednictvím jiného stylu šetření, viz

výše zmíněné rozhovory. Téma čínské svatební turistiky je také jedno z témat, které se v aktuální době nabízí jako dobrý námět ke zpracování.

RESUMÉ

The aim of this bachelor thesis is to clarify changes in a Chinese bride over the last three generations in Shanghai. It also presents a hypothesis that a traditional Chinese wedding is being slowly replaced with western wedding traditions. It answers the questions how the bride's approach to the wedding has been developing, how the possibilities of the couple's cohabitation and intimacy before the wedding has been changing, which traditions are kept during the wedding ceremony and which, by contrast, are on the decline. The data were processed and evaluated on the basis of questionnaires answered by twenty female respondents in each of the three generation groups to be compared. The theoretical part describes the wedding ceremony, its necessary elements, rituals and also explains the symbolism. The practical part shows percentage results of the answers, using pie charts, for each of the three generations with respect to each question. The outcome of this bachelor thesis will be confirmation or refutation of the hypothesis and analysis of the evaluated data.

Key words: Wedding ceremony, marriage, wedding reception, bride, women, generation, symbol, sex, couple, energy, law.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- BAKER, Hugh D.R..Chinese Family and Kinship. New York, Columbia UP, 1979
- BURKHARDT, V. R. Chinese Creeds and Customs., South China Morning Post: Hong Kong, 1952.
- DIAMANT, J. Neil, "Re-examining the Impact of the 1950 Marriage Law: State Improvisation, Local Initiative and Rural Family Change", *The China Quarterly* No. 161 (March 2000), pp. 171-198
- DIAMANT, J. Neil, "Making Love 'Legible' in China: Politics and Society during the Enforcement of Civil Marriage Registration, 1950-66", *Politics & Society*, vol. 29 no. 3 (September 2001), pp. 447-480
- DVOŘÁK, Rudolf: Čína. Popis říše, národa, jeho mravů a obyčejů. Praha: České lidové knihkupectví Josefa Sprinty, 1900. 189 s.
- FREEDMAN, Maurice. Family and kinship in Chinese Society. Stanford, CA: Stanford University Press, 1970. 284 s.
- GLOSSER, Susan L., Chinese visions of family and state, 1915-1953. Berkeley ; Los Angeles ; London : University of California Press, 2003. 275 s.
- HSU, Francis L.K. Under the Ancestors' Shadow: Kinship, Personality & Social Mobility in China. Stanford 1971. 1. vydání 1948.
- KATAKKAR, M. Encyklopedia of numerology, Jaico nakladatelství, 2007. 185 s.
- LIN, Hsiang Ju, and LIN, Tsuifeng. Chinese Gastronomy. New York, NY: Pyramid Publications, 1972. 208 s.
- LIM, Li Kok. Chinese culture. Asiapac groups Singapore, 2003. 165 s. ISBN 981- 229-328- 0
- LIŠČÁK, Vladimír. Konfuciánství od počátků do současnosti: dějiny, pojmy, osobnosti. Vyd.1. Praha: Academia, 2013. 464 s.; Orient. ISBN 978-80-200-2190-8

- MEIJER, M. J. Marriage law and Policy in the Chinese People's Republic. Hong Kong University Press and London: Oxford University Press, 1972. 369 s.
- OBUCHOVÁ, Lubica. Zásnuby, sňatky, rozvody. Praha: Česká orientalistická společnost, 2003. 127 s. ISBN 80-902510- 6-4
- OBUCHOVÁ, Lubica. Čínské symboly. Lubica Obuchová. 1. vyd. Praha : Grada, 2000. 187 s. ISBN 80-247-9045-9
- OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století: dějiny - tradice - obchod. Praha: Academia, 1999. 287 s. ISBN 80-200-0641-9
- PARISH, W. L., Laumann, E. O. and Mojola, S. A. (2007), Sexual Behavior in China: Trends and Comparisons. Population and Development Review, 33: 729–756. doi: 10.1111/j.1728-4457.2007.00195.x
- PITTS, CHRIS. Šanghaj do kapsy: zajímavosti, tipy na výlet, vše po ruce, 2014. 152 s. ISBN 978-80-256-1170-8
- REN, Qiliang. SHI, Xu. LI, Chen. LI, Jiayu. ZHAO, Jinghua, PENG, Jun. BELÉN, Cuadra Mora, ESTRADA Isidro: Conocimientos comunes de la cultura china. Beijing: Gaodeng jiaoyu chubanshe, 2007. 241 s.
- RILEY, Nancy E. China's population: new trends and challenges. Vol. 59. No. 2. Washington, DC: Population Reference Bureau, 2004.
- STOCKMAN, Norman. Understanding Chinese Society. Polity Press 2000.
- VOJTA, Vít. Čínský svět: Jak porozumět současné Číně, čínskému chování a myšlení. Brno: Pixl - e, 2011. 199 s. ISBN 978-80-905021-0-9
- WANG, Helen. The Chinese Dream, The Rise of the World's Largest middle Class and What it Means to You. Bestseller Press, 2010, 260 s.
- WATSON, Rubie. EBREY, Buckley, Patricia. Marriage and inequality in chinese society, University of California Press, 1991. 38 s.
- WOMEN OF CHINA. New trends in Chinese Marriage and the Family. Peking, 1987. 221s.
- YANG, Pi-Wang. "Ancient Bridal Laments." China Reconstructs, 1963. 12

Internetové zdroje:

Baidu: Chinese Marriage Customs [online]. 2013 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://wenku.baidu.com/view/a70fbf50f7ec4afe04a1dfe2.html?re=view>

Český rozhlas: Čína a AIDS [online]. 2010 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/cina-a-aids--718164

Česká Televize: Máš AIDS? Tak si asi v Číně moc nezaplaveš.. [online]. 2013 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1071162-mas-aids-tak-v-cine-si-asi-moc-nezaplaves>

Čínština pro praxi: Wiki Upol [online]. 2013 [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: <http://wiki.cinstina.upol.cz/index.php/%C5%A0anghaj>

Chinese Posters. net: New Marriage Law (1950) [online]. 2016 [cit. 2017-8-04]. Dostupné z: <https://chinese posters.net/themes/marriage-law.php>

Chinese Wedding Traditions. Chinese historical and cultural project [online]. 2014 [cit. 2016-11-30]. Dostupné z: <http://chcp.org/virtual-museum-library/chinese-wedding-traditions/>

Database of Laws and Regulations: Marriage Law of the People's Republic of China [online]. 2008 [cit.2017-8-04]. Dostupné z: http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Law/2007-12/13/content_1384064.htm

ENGEL, John W. "Marriage in the People's Republic of China: Analysis of a New Law." Journal of Marriage and Family, vol. 46, no. 4, 1984, pp. 955–961., www.jstor.org/stable/352547.

Epoch Times: AIDS stále pustoší Čínu, odhaduje nově vydaná kniha [online]. 2010 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.epochtimes.cz/2010102115009/AIDS-stale-pustosi-Cinu-odhaluje-nove-vydana-kniha.html>

Jak se slaví svatby jinde ve světě: Čínská svatba. Svatební magazín [online]. 2016 [cit. 2016-11-30]. Dostupné z: <http://www.svatebni-magazin.cz/jiny-kraj-jiny-mrav-aneb-jak-se-slavi-svatby-jinde-ve-svete/>

MENZELOVÁ, Kateřina. Čínské novomanželské páry v centru Prahy. Lidovky.cz: Česká pozice [online]. Praha, 2012 [cit. 2016-11-30]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/cinske-novomanzelske-pary-v-centru-prahy-flb-/tema.aspx?c=A120617_044500_pozice_70168

168 hodin: Svatební invaze [online]. 2015 [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/215452801101004/>

Travel China Guide: Marriage Registration in China [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.travelchinaguide.com/embassy/visa/marriage-registration.htm>

Wedding Expo [online]. Shanghai, 2013 [cit. 2016-12-10]. Dostupné z: <http://www.chinaweddingexpo.com.cn/en/index.aspxw.rodina.cz/clanek2134.htm>

SEZNAM PŘÍLOH

Anketa

ANKETA

Anonymní dotazník- Proměna čínské nevěsty v průběhu tří generací v Šanghaji:

<u>Věk:</u>	<u>Zaměstnání:</u>		
1. Vdávala jsem se z lásky a dobrovolně:		ANO	NE
2. Ženicha mi vybrali rodiče:		ANO	NE
3. Před svatbou jsme spolu alespoň rok chodili:		ANO	NE
4. Žít spolu před svatbou bylo možné:		ANO	NE
5. Sex před svatbou:		ANO	NE
6. Před svatbou jsem měla vztah i s jiným mužem:		ANO	NE
7. Svatba proběhla jedna- tradiční čínská:		ANO	NE
8. Svatba se skládala z tradičních čínských rituálů:		ANO	NE
Zaškrtněte, pokud souhlasíte:			
<input type="checkbox"/>	Na znamení příchodu ženicha se zapalují prskavky, které mají odehnat vše zlé		
<input type="checkbox"/>	Na hostinu červené <i>qipao</i>		
<input type="checkbox"/>	Ženich odevzdává dar rodičům nevěsty		
<input type="checkbox"/>	Svatební průvod od domu nevěsty k domu ženicha		
<input type="checkbox"/>	Vítání nevěsty: Svatební průvod dorazí k domu ženicha a zde probíhají tradiční rituály.		
<input type="checkbox"/>	Svatební obřad		
<input type="checkbox"/>	Svatební hostina		
<input type="checkbox"/>	Ve svatební den jsem měla připravené troje až sedmery šaty		
<input type="checkbox"/>	Vyzouvání starých bot a obouvání nových		
9. Souhlasím se západním typem svatby v Číně		ANO	NE
10. Líbánky jsou pro mě samozřejmost:		ANO	NE
11. Rodiče by mi povolili provdat se za cizince:		ANO	NE
12. Schválení ženicha rodiči byla nutnost:		ANO	NE
13. Barva svatebních šatů:	BÍLÁ ČERVENÁ OBOJE		
14. Měla jsem svatbu v zahraničí?		ANO	NE
15. Svatbu mi organizovala svatební agentura:		ANO	NE
16. Datum svatby jsem velmi pečlivě vybírala a věřím, že je to důležité.		ANO	NE